

INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDER

ÅRSBERETNING 2006

TEMA: VAGTHUND
ELLER SKØDEHUND?

LÆS OM:

KINA, INDUSTRI OG RETTIGHEDER
HOUSE OF DISCRIMINATION
FN VIL BESKYTTE DE HANDICAPPEDE
NÅR STRAFFEN RAMMER USKYLDIGE
NYT TV-SPOT – I ÉT MED TAPETET
MENNESKERETTIGHEDSPROJEKTER I BASRA
10 ÅR I MALAWI

INDHOLDSFORTEGNELSE

- 03** FORORD: GLOBALISERING
- 04** KRITIK FASTHOLDES
- 05** FN-EKSAMEN
- 05** MULTI-DISKRIMINATION PÅ DAGSORDENEN
- 05** KONSTRUKTIV TONE FRA FN
- 06** DANMARK DØMT I STRASBOURG
- 06** MANGFOLDIGHED I SUNDHEDSVÆSENET
- 07** ÅRSBLOG FRA NATIONAL AFDELING
- 08** TEMA: VAGTHUND ELLER SKØDEHUND?
- 09** PRINCIPPET OM YTRINGSFRIHED
- 10** FOKUS PÅ TERROR OG MELLEMLØSTEN
- 11** DE SVAGE GRUPPERS RETTIGHEDER
- 12** KRITIK AF DANSKE FORHOLD
- 13** KINA OG OMEGN
- 14** KULTURKANON OG MANGFOLDIGHED
- 15** ÅRSBLOG FRA INFORMATIONSAFDELINGEN
- 16** 10 ÅR I MALAWI
- 17** ÅRSBLOG FRA INTERNATIONAL AFDELING
- 18** KINA, INDUSTRI, RETTIGHEDER
- 20** IMR FREMLÆGGER FOR FOLKEKONGRESSEN
- 21** ÅRSBLOG FRA HUMAN RIGHTS & BUSINESS
- 22** MONTENEGRO FÅR NYT POLITIAKADEMI
- 23** UDVIDET INTERNATIONALT SAMARBEJDE
- 24** MENNESKERETTIGHEDSPROJEKTER I BASRA
- 25** DANSK HØRING OM TERRORBEKÆMPELSE
- 26** HOUSE OF DISCRIMINATION
- 27** STORT HIT I CAMBODJA
- 28** ÅRSBLOG FRA FORSKNINGSAFDELINGEN
- 29** FORSKNINGSPROJEKTER 2006
- 32** SØLV TIL DANMARK
- 34** PRISER TIL ERHVERVSLIVET
- 36** FN VIL BESKYTTE DE HANDICAPPED
- 37** RAPPORT FRA FN'S GENERALFORSAMLING
- 38** ØKONOMI
- 39** INFORMATION OM INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDER

FORSIDE: DE VAGTSOMME ØJNE ER FRA INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDERS TV-SPOT OM MANGFOLDIGHED, SOM ER OMTALT PÅ SIDE 35.

FORORD

GLOBALISERING

MORTEN KJÆRUM

Direktør

Institut for Menneskerettigheder

2006 var året, hvor FN's menneskerettighedskommission blev transformeret til Menneskerettighedsrådet. I visse kredse var der store forventninger til, at Rådet med et snuptag ville klare mange af de problemer, som kommissionen var løbet ind i gennem årene. Men det var nok lidt optimistisk, for man glemte helt, at det i sidste ende er verdens lande, som dikterer politikken, og de forandrer jo ikke nødvendigvis deres politik, blot fordi der etableres en ny struktur. Når det så er sagt, skal det tilføjes, at Rådet bør gives en chance, for i dets mandat er der klare forbedringer set i forhold til kommissionen: Rådet har fået en højere status i FN-systemet, Rådet kan principielt mødes hele året og der er mulighed for - om end teoretisk - at stemme et land ud. Set med vores nationale menneskerettighedsinstitutioners briller har vi fået en betydelig bedre placering i forhold til Rådet. De nationale menneskerettighedsinstitutioner kan fremover tale under alle dagsordenspunkter og vil også have mulighed for at bidrage til den periodiske eksamination af de enkelte lande, som Rådet skal gennemføre. I løbet af de næste år vil vi begynde at kunne se konturerne af Rådets virke, men foreløbig må alle gode kræfter skubbe på, for at det bevæger sig i en retning, hvor det bidrager til at højne den globale beskyttelse af menneskerettighederne.

Den 17. januar 2006 blev jeg genvalgt til FN's komite til bekæmpelse af enhver form for racediskrimination af de 173 stater, som har tiltrådt konventionen. Datoen var heldig, for et par uger senere eksploderede tegningekrisen i forskellige dele af den muslimske verden. Jeg var næppe blevet genvalgt, hvis valget havde været afholdt blot to uger senere, for aggressionerne mod Danmark som følge af Jyllands-Postens karikaturtegninger var noget af det voldsomste, vi i Danmark nogensinde har oplevet. Konflikten mellem på den ene side ytringsfriheden og på den anden side beskyttelsen mod forhånende og nedværdigende behandling fik et uhyggeligt konkret udtryk i de mange voldsomme demonstrationer. Herhjemme har det på mellemlangt sigt ført til en del refleksion over, hvordan den kristne majoritet og den muslimske minoritet skal leve sammen. Der er en stigende interesse i viden om grundstrukturerne i hinandens religioner. Der er opstået en klarere fornemmelse af, at det er absolut nødvendigt at sondre mellem på den ene side den lille gruppe fundamentalister og ekstremister, der findes i alle religioner og på den anden side den store gruppe mennesker, der er moderat religiøse. Det er for tidligt endnu at sige noget om krisens langsigtede virkning. Ude i verden har Danmark dog fået nogle ridser i lakken, og der er meget, der skal samles op i de kommende år. Desværre blev den flotte redningsaktion af de mange nødstedte danskere i Syd-Libanon i sommeren 2006 overskygget af den smålige, hjemlige debat om deres sociale ydelser. Når jeg på rejser i den arabiske verden nævner den store redningsaktion, forstummer al snak om tegningerne, og herhjemme gav aktionen de berørte familier en stærk fornemmelse af at høre til. De skulle hjem til Danmark. Danmark må fortsætte ad det spor, der får folk til at føle sig inkluderet frem for at dyrke "os og dem"-modsatningerne.

Institut for Menneskerettigheder har i tre år siddet som formand for det globale netværk af nationale menneskerettighedsinstitutioner og overdrager i begyndelsen af 2007 hvervet til den canadiske kommission. I løbet af disse tre år har vi bidraget til at skabe et af verdens stærkeste og største menneskerettighedsnetværk. Det består i dag af ca. 100 institutioner verden over, som nu har fået en særlig status ved FN. Disse institutioner vil i de kommende år udgøre en væsentlig ryggrad i den globale udvikling af menneskerettighedsbeskyttelsen.

ÆGTEFÆLLESAMMENFØRING

KRITIK FASTHOLDES

Men Institut for Menneskerettigheder roser viljen til dialog om at forbedre retssikkerhed

I 2004 udsendte Institut for Menneskerettigheder (IMR) en udredning om ægtefællesammenføring, som blev fulgt op i 2005 med en Hvidbog, der påviste forskelsbehandling. En embedsmandsgruppe fra flere ministerier udsendte i 2006 et notat på baggrund af disse rapporter, hvori de afviser instituttets kritik. I forhold til notatets afvisning af instituttets kritikpunkter i Hvidbog om ægtefællesammenføring fra 2005 og Udredning nr. 1 om ægtefællesammenføring fra 2004 fastholder instituttet fortsat samtlige kritikpunkter, herunder kritikken af den snævre fortolkning af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 i familiesammenføringsager og forskelsbehandlingen af statsborgere i administrationen af tilknytningskravet.

Instituttet har i såvel hvidbogen som udredningen og brev af den 22. november 2005 til Integrationsministeriet forklaret, at instituttets menneskeretlige analyser og vurderinger følger den systematik og de fortolkningsprincipper, der er udviklet ved den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og andre internationale efterprøvende instanser.

“Derfor er der grund til at påpege to principielle aspekter i tilknytning hertil”, siger leder af IMR’s nationale afdeling, Birgitte Kofod Olsen. “Instituttets vurdering af, hvad der er gældende menneskeret og i lyset heraf må anses for krænkelse af de menneskeretlige forpligtelser, bygger således

udelukkende på den retspraksis, der er udviklet ved disse internationale organer”, understreger hun.

De sager, der i hvidbogen er medtaget som eksempler på krænkelse, er udvalgt på baggrund af sådanne retlige vurderinger og er som sådan udtryk for minimumskrav til opfyldelsen af de menneskeretlige forpligtelser. Udover disse retlige vurderinger fremkommer instituttet – som det ligeledes er anført i hvidbogen og forklaret i nævnte brev – med vurderinger af, hvordan menneskerettighederne fremmes bedst muligt. Dette sker som led i udøvelsen af instituttets lovbundne mandat som national menneskerettighedsinstitution til at beskytte og fremme menneskerettighederne.

“Instituttet har fx understreget, at manglende gennemsigtighed ikke udgør en menneskerettighedskrænkelse i sig selv, men at større gennemsigtighed ville være i overensstemmelse med det vigtige menneskerettighedsprincip om retssikkerhed for borgerne”, siger Birgitte Kofod Olsen, og hun fortsætter: “Denne tydelige opdeling i en selvstændig menneskeretlig analyse og en efterfølgende selvstændig menneskerettighedsfremmende vurdering har arbejdsgruppen øjensynligt ikke forstået.”

➔ **INFO** Se udredningen her:

<http://shop.humanrights.dk/product.asp?product=212&sub=12>

FN-EKSAMEN

Danmark blev eksamineret den 9. – 10. august 2006 i FN's komité for bekæmpelse af racediskrimination (CERD).

Morten Kjærum blev den 12. januar 2006 genvalgt til FN's Komité for Bekæmpelse af Racediskrimination (CERD – Committee on the Elimination of Racial Discrimination). Kjærum har været aktivt medlem siden 2002. I en daglig blog skrev han bl.a. om komitéens arbejde.

Uddrag fra 18.08.06:

"Efter eksaminationen sætter landerapportøren, i Danmarks tilfælde Amir, og en medarbejder fra sekretariatet sig sammen og laver et første udkast. Det tager normalt et par dage eller lidt mere. Grundlaget for konklusionerne er landerapporten samt de emner, som kom frem under selve dialogen. ... Når landerapportøren er færdig med rapporten, lægges den ud til alle komitémedlemmerne, som normalt får en halv til en hel dag til at komme med kommentarer. I stedet for at bruge oceaner af tid på de officielle møder får vi på den måde taget højde for forslag, ideer og indvendinger fra de øvrige komitémedlemmer i en uofficiel runde. På baggrund af dette samlede materiale færdiggør landerapportøren sit udkast til rapporten. Rapportøren behøver dog ikke nødvendigvis at indarbejde alle forslag, for det er stadig hans/hendes rapport, der skal drøftes. Det næste skridt er, at rapporten diskuteres officielt af hele komitéen afsnit for afsnit, og bag lukkede døre. ... Når teksten er endeligt vedtaget, skal vores generelle rapportør, Patrick Thornberry, sprogranske den og dermed sikre, at der ikke er fejl i teksten. Stakkels Patrick sidder lige nu med en kæmpe bunke tekster, han skal igennem, men han vil nok være færdig efter et par timer. Før jeg satte mig til tastene i aften, havde vi en hyggelig afsluttende middag med hele komitéen. Vi har ophedede og vanskelige diskussioner i løbet af de tre uger, men grundlæggende er der en ordentlig tone, når vi mødes over en god middag. Det er vigtigt, at vi en gang imellem kan grine sammen, det er med til at fremme arbejdet og file nogle hjørner af."

➔ **INFO** Læs mere om CERD her: www.unhchr.ch/html/menu2/6/cerd.htm

MULTI-DISKRIMINATION PÅ DAGSORDENEN

EU-bevilling til Institut for Menneskerettigheder

En nyuddannet jurist oplever gang på gang at få afslag på alle sine jobansøgninger. Vedkommende har ellers et højt eksamensgennemsnit og et prangende CV, men alligevel oplever denne jurist, at venner og veninder med lavere snit og færre kvalifikationer rask væk kommer i arbejde. Det forholder sig tilfældigvis også således, at denne nyuddannede jurist er en ung kvinde med etnisk minoritetsbaggrund. Kunne hendes manglende succes med jobsøgningen mon grunde i et eller flere af disse karaktertræk? Er det mon, fordi hun er ung, fordi hun er kvinde eller på grund af hendes etniske baggrund?

Diskrimination udspilles ofte på baggrund af flere af de karaktertræk, som eksemplet illustrerer. Diskrimination er et komplekst fænomen, og netop derfor udbød EU i foråret 2006 en bevilling til en undersøgelse af multi-diskrimination i EU. Det blev Institut for Menneskerettigheder (IMR) der vandt EU-bevillingen på 2,9 millioner kr., og undersøgelsen ligger i naturlig forlængelse af det danske ligebehandlingsarbejde, som IMR har beskæftiget sig med de seneste tre år.

"Instituttet har fået til opgave at undersøge fænomenet multi-diskrimination og hvordan det bliver forstået og håndteret" fortæller afdelingsleder Birgitte Kofod Olsen og fortsætter: "Multi-diskrimination er et alvorligt problem, og det er meget vigtigt at afdække, hvor den udspilles, og hvordan den opleves af de berørte. Den viden kan hjælpe os til at bekæmpe og forebygge en form for diskrimination, som mange mennesker oplever."

Undersøgelsen tager sit udgangspunkt i 10 EU-lande i et tidsrum på et år og vil blive afsluttet med en større konference i Danmark, der vil præsentere undersøgelsens konklusioner og fremtidige anbefalinger til et europæisk anti-diskriminationsarbejde.

KONSTRUKTIV TONE FRA FN

FN's komité for bekæmpelse af racediskrimination (CERD) fremlagde i 2006 sin endelige rapport om Danmark.

Rapporten understreger komitéens vilje til at fortsætte den afdæmpede tone, der lød under høringen, da den danske delegation besvarede spørgsmål til regeringens rapport. Afdelingsleder Birgitte Kofod Olsen udtalte i den anledning, at rapporten er et oplæg til en konstruktiv dialog, og at CERD kommer med en række anvisninger på, hvordan Danmark kan rette op på de kritikpunkter, der har været rejst.

Institut for Menneskerettigheder fandt, at rapporten er vel reflekteret, og at instituttet vil støtte det fremadrettede arbejde for at bekæmpe diskrimination i Danmark.

➔ **INFO** Se CERD-rapporten her: www.ohchr.org/english/bodies/cerd/docs/AdvanceVersion/denmark69.pdf

DEN EUROPÆISKE MENNESKERETTIGHEDSDOMSTOL

DANMARK DØMT I STRASBOURG

Den 28. september 2006 blev Danmark dømt ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol for overtrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 6 om retten til en retfærdig rettergang.

Sagen var anlagt af en kvinde, som i 1988 fik en kæbeoperation på Sygehuset i Hillerød. I 1992 klagede hun til Sundhedsvæsenets Patientklagenævn over, at hun siden operationen i 1988 havde haft hovedpine, smerter i kæbeleddene og tyggemusklene. Da hun ikke fik medhold, anlagde hun i 1994 sag ved retten i Hillerød mod Frederiksborg Amt som ansvarlig for Sygehuset i Hillerød. Sagen verserede ved Retten i Hillerød og Vestre Landsret i otte år og ni måneder, hvorefter der blev indgået forlig. Ifølge forliget blev sagsøger tilkendt 477.503 kr.

Domstolen i Strasbourg fandt, at sagen i nogen grad var kompleks og tidskrævende, og at kvindens advokat var medansvarlig for sagsbehandlingens længde. Menneskerettighedsdomstolen mente heller ikke, at det kunne tilskrives byret og landsret, at sagen flere gange havde måttet forelægges for Sundhedsvæsenets Patientklagenævn og Retslægerådet. Sagsbehandlingens samlede længde taget i betragtning og under hensyntagen til, at sagen var af stor betydning for den involverede kvinde, fandt domstolen alligevel, at der var tale om en krænkelse af konventionens artikel 6.

➔ **INFO** Se flere sager fra Strasbourg på www.menneskeret.dk

MANGFOLDIGHED I SUNDHEDSVÆSENET

Nyt samarbejde for at sætte mangfoldighed og ligebehandling på dagsordenen

Institut for Menneskerettigheder (IMR) og Dansk Sygeplejeråd (DSR) har indgået et samarbejde, med det erklærede mål at sætte mangfoldighed og ligebehandling i sundhedsvæsenet på dagsordenen.

Institut for Menneskerettigheder, vendte i 2006 blikket mod det danske sundhedsvæsen i arbejdet for at sikre ligebehandling og fremme mangfoldighed i arbejdslivet. Instituttet udgav i samarbejde med Dansk Sygeplejeråd folderen "Mangfoldighed i sundhedsvæsenet".

"Sundhedsvæsenet er vigtigt at fokusere på, fordi det jo er et af de områder, hvor ligebehandling skal være en naturlighed, og hvor der er rig mulighed for at udnytte en mangfoldigt sammensat medarbejderstab, fx i forbindelse med ferieplanlægning", forklarer Susanne Nour, der leder IMR's arbejde med mangfoldighed i arbejdslivet. Den nye folder er sendt ud til landets sygehuse, sundhedsinstitutioner og relevante ministerier, og der er afholdt to landsdækkende konferencer.

"Samarbejdet mellem IMR og DSR udspringer af en række sager om etnisk diskrimination indenfor sundhedsvæsenet. DSR tog kontakt til IMR, og vi startede det samarbejde, med det mål at opbygge et beredskab mod diskriminationssager, og samtidig få sat fokus på muligheder og barrierer for mangfoldighed i sundhedsvæsenet. "Samarbejde skal altså gøre en konkret forskel for sundhedsvæsenet, og samtidig tjene til inspiration for andre", understreger Susanne Nour.

ÅRSBLOG FRA NATIONAL AFDELING

Afdelingsleder Birgitte Kofod

"Du krænker mit privatliv, når du læser mine mails!" lyder det fra tv'et i stuen, hvor mine børn ser tegnefilm på Disney-kanalen. Det er jo dejligt, at vores børn allerede lærer at kende deres rettigheder under søndagstegnefilmen. Men hvad ved danske borgere i almindelighed om deres menneskerettigheder? Selv møder jeg ofte den opfattelse, at menneskerettighedskrænkelser da ikke finder sted i Danmark. Det er kun noget, som hører undertrykkende samfund til. Men virkeligheden er, at vi også herhjemme har sager, som bringer de basale menneskerettigheder på alles læber.

I 2006 var karikatur-krisen – med alle dens uheldige og negative konsekvenser i Danmark og verden rundt – en sag, som fik ytringsfriheden på dagsordenen. Ytringsfriheden blev understreget som en basal menneskerettighed i et demokratisk samfund, og den blev synliggjort og debatteret. Men samtidig udeblev en tilsvarende respekt for de etniske og religiøse minoriteters værdighed.

Diskrimination forekommer hver dag i Danmark, selvom det ikke er almindeligt kendt blandt politikere og beslutningstagere. Men at diskrimination nogle gange kan være svær at få øje på, betyder jo ikke, at den ikke finder sted. Eller at den ikke har alvorlige konsekvenser for de mennesker, det går ud over. På instituttet må vi derfor spørge til diskriminationens omfang og karakter. Hvem oplever det? Hvilke reaktioner fører det med sig? Er radikalisering en af dem? I 2006 kunne vi sammen med forskningsinstitutioner, diskriminationsombud og statistiske kontorer i Norge, Holland, Tjekkiet og Portugal, fremlægge to rapporter og en række konkrete forslag til, hvordan vi i EU på forsvarlig vis kan indsamle data fra både registre, undersøgelser, interviews og klagesager og sammenstykke det til et billede af den etniske diskrimination i Europa. EU har støttet dette projekt, fordi de ved – ligesom vi gør – at diskriminationen finder sted. Vi må vide mere om den, hvis vi skal bekæmpe den.

Som institut bliver vi ofte hørt om nye lovforslag, og vi har på den måde lejlighed til at komme med bemærkninger om de menneskeretlige konsekvenser af nye initiativer. Også på den front skete der flere spændende ting i 2006, som har påvirket menneskerettighederne i Danmark. Fx er indsatsen for at bekæmpe og forebygge terrorisme blevet styrket i 2006, men på bekostning af en forringelse af danskernes frihed og retssikkerhed. Vores brug af telefon, mobil og internettet bliver nu overvåget, ligesom det bliver registreret, hvornår vi rejser, hvorhen og med hvem, hvad vi spiser undervejs osv.

I 2006 blev der også stillet politisk forslag om oprettelsen af et fælles klageorgan på diskriminationsområdet, så flere minoriteter kan få klageadgang. Et fælles klageorgan er et væsentligt skridt for at sikre, at det danske forbud mod diskrimination rent faktisk virker i praksis. Men forslaget var svagt på en række afgørende punkter. For mens man vil give minoriteter i Danmark bedre klageadgang, vil man ikke samtidig give dem flere muligheder for at klage over de former for diskrimination, de oplever. Man vil med andre ord ikke ændre lovgrundlaget. Dermed vil fx mennesker med handicap eller homoseksuelle fortsat ikke kunne klage over den diskrimination, de oplever, når de søger bolig, sociale eller andre ydelser, når de vil på restaurant eller diskotek eller have adgang til en uddannelse.

Der er altså stadig mange områder, hvor vi kan blive bedre herhjemme. Her har jeg kun nævnt nogle få eksempler. Derfor vil vi på instituttet fortsætte med at råbe vagt i gevær, når tingene går den forkerte vej. Det er vi sat i verden for at gøre, og det har borgerne krav på, at vi gør. Så hjælper det selvfølgelig gevaldigt, når vores børn allerede bliver bekendt med deres rettigheder under søndagstegnefilmen. For dem vil de huske, når de opdager, at der rent faktisk er nogle, som kan finde på at læse deres e-mails.

➔ **INFO** Læs mere om IMR's nationale arbejde her:
www.menneskeret.dk/om+os/organisation/national+afdeling

VAGTHUND ELLER SKØDEHUND?

Myte er ofte analogt med opspind, en opdigtet fortælling, i bedste fald et eventyr eller en fabel. Institut for Menneskerettigheder (IMR) har siden kravet om vores lukning i 2002 levet med den løse snak om, at IMR er gået i sagnfiguren Uffe hin Spages fodspor og været tavs, især om kritiske menneskerettighedssager.

Som det kan ses af opgørelsen på denne side, taler de tørre fakta deres eget tydelige sprog, nemlig at IMR er blevet omtalt mere end to gange dagligt i danske medier i 2006. Derudover har forskere og andre medarbejdere haft bidrag i en række faglige tidsskrifter.

Den lov, som er grundlaget for IMR's eksistens, indeholder et mandat om at være vagthund, hvis Danmark ikke lever op til sine forpligtigelser over for nationale og internationale aftaler på menneskerettighedsområdet. Derfor udsender IMR hvert år en omfattende vurdering af menneskerettighedssituationen i Danmark samt en række udredninger om både nationale og internationale forhold. Og så deltager IMR's medarbejdere aktivt i den offentlige debat.

2006: IMR'S STEMME I DEBATTEN. OMTALE I MEDIERNE.

PRINCIPPET OM YTRINGSFRIHED

2006 var Muhammed-år. De famøse tegninger i Jyllands-Posten satte gang i protester og debat verden over. IMR var blandt de første, der arrangerede et stort, offentligt møde med bl.a. Jyllands-Postens kulturredaktør Flemming Rose, i december 2005 som opfølgning på lignende møder om *hate speech* og offentligt ansattes ytringsfrihed. IMR's holdning er klar: Ytringsfriheden er helt central i et demokratisk samfund, men ikke ubegrænset.

Holbæk Amts Venstreblad citerer IMR's direktør Morten Kjærum for at det er helt legitimt at lægge bånd på ytringsfriheden og at Muhammed-tegningerne ikke skabte hverken "kommunikation eller dialog" (23.3.06)

I en pressemeddelelse en uge efter skrev Morten Kjærum sammen med sine kolleger fra Grækenland, Irland og Frankrig på vegne af de europæiske nationale menneskerettighedsinstitutioner:

"Ytringsfriheden er forudsætningen for udøvelsen af andre rettigheder og er som sådan nødvendig i et demokratisk samfund. Men ytringsfriheden er og har aldrig været ubegrænset. Alle menneskerettigheder må udøves på en måde, der ikke krænker andres rettigheder". (3.4.06)

Nuværende seniorforsker ved IMR og tidligere minister Isi Foighel sagde iflg. Information: "Jeg må tilstå, at jeg blev chokerende overrasket, da statsministeren gav udtryk for, at ytringsfriheden ikke kan gradbøjes. ... Jeg har som dommer ved Menneskerettighedsdomstolen fulgt adskillige ytringsfrihedssager, hvor vort problem netop har været

afvejning mellem på den ene side ytringsfriheden og på den anden side de *omkostninger* af samfundsmæssig og menneskelig art, der kan være forbundet med en ubegrænset anvendelse af ytringsfriheden." (25.3.06)

Afdelingsleder i IMR's nationale afdeling Birgitte Kofod Olsen tog i Berlingske Tidende udgangspunkt i det danske mundheld, at man skal tænke, før man taler, om samme debattema. Hun mener, at der skal sikres en sammenhæng mellem alle grupper i et samfund, så såvel dialog som konstruktiv kritik kan gennemføres med gensidig respekt for både værdighed og forskellighed. "Den standard har Jyllands-Posten overtrådt med offentliggørelsen af tegningerne. Argumentet om, at det var nødvendigt for at undgå selvcensur, er uholdbart. At vise omtanke, empati og hensyntagen har ikke noget med selvcensur at gøre." (16.2.06)

IMR's specialkonsulent, ph.d. Anette Faye Jacobsen skrev i en analyse i Information, at der i Europa er en tendens til en stærkere juridisk beskyttelse mod forhånende og hadefulde udtalelser mod mindretal. Samtidig gør hun opmærksom på den modsatte tendens i det politiske miljø som promoverer verdsliggørelsen af kulturen i Europa. "Men måske er beskyttelsesinitiativer mod forhånende ytringer og begrænsninger i retten til at manifestere sin tro i offentlige eller halvoffentlige sammenhænge faktisk ikke modsatrettede tendenser, men snarere på forskellige måder samlet med til at privatisere eller ligefrem tabuisere det religiøse i det offentlige rum." (17.3.06)

■ samarbejde med International Commission of Jurits inviterede IMR til høring om terrorbekæmpelse. Bag dette initiativ ligger en dyb bekymring for, om fx den danske regerings handlingsplan for terrorbekæmpelse giver så øgede beføjelser til bl.a. PET, at borgernes rettigheder krænkes. Er forslagene retssikkerhedsmæssigt forsvarlige? Hvilken rolle skal private virksomheder spille i forhold til politiets efterforskning? Hvad betyder forslagene for danske borgere og forbruges ret til privatliv?

I Politiken havde IMR's seniorforsker, ph.d. Peter Scharff Smith en længere analyse af overgrebene på tilbageholdte terrorister på Guantanamo, hvor han stillede spørgsmålet, hvad Danmark gør – som en af USA's nære allierede – for at stoppe de amerikanske overgreb. Han fastslår, at den amerikanske praksis har medført talrige brud på internationale konventioner og slutter med at henvise til, at den tyske kansler Angela Merkel har sagt, at Guantanamo bør lukkes. "Det ville i samme ånd være på sin plads med danske politiske udmeldinger, ikke mindst fra regeringens side, der markerede støtte til de stærke politiske, menneskeretlige og militære kræfter i det amerikanske samfund, der søger at bekæmpe enhver form for grusom, umenneskelig og nedværdigende behandling af en demokratisk nations fanger." (13.5.06)

Specialkonsulent Anette Faye Jacobsen påpeger i Information de modsætninger der i dansk sammenhæng er mellem regeringens anti-terror lov og de afgørende kontrolmekanismer i beskyttelsen af privatlivets fred i forbindelse med personfølsomme oplysninger i en given sag. "Der kan blive tale om omfattende mængder af personlige oplysninger om mange mennesker – hvoraf måske få eller ingen har noget med sagen at gøre. Der er en vis modsætning i justitsministeriets omsorg for på den ene side at begrænse PET's frie informationsadgang til efterforskning af en relativt smal gruppe af forbrydelser, og på den anden side den ladeport til personfølsomme data, der så åbnes op for i disse sager. ... Menneskeretligt er det i hvert fald ikke tilstrækkeligt, at man bredt henviser til sikkerhedshensyn som begrundelse for indgreb i borgerlige rettigheder som privatlivsbeskyttelse." (19.5.06)

IMR's medarbejdere i Mellemøsten mærkede i 2006 dønningerne af karrikaturskrisen i forbindelse med karrikaturløbet, kampen mod terror og forsøgene på at støtte en demokratisk udvikling i den arabiske verden. Mellemøstanalytiker Hanna Ziadeh, som er udsendt til Yemen, beskrev i Politiken, hvordan nogle repræsentanter fra den fundamentalistiske gruppe Hizb ut-Tahrir tilbød ham ophold i "en åndelig træningslejr". Ifølge Hanna Ziadeh har de arabiske regimer svært ved at tro på, at Vesten reelt ønsker at støtte demokratiske styreformere i Mellemøsten, så længe frie valg kunne give islamister magt. Omvendt er islamistiske grupper ifølge Hanna Ziadeh bange for at miste det greb, de har om visse arabiske grupper. Dilemmaet udstiller mangel på alternativer.

Det er ikke nemt at arbejde i Mellemøsten, men trods dette er IMR positivt involveret i en række projekter under regeringens "Arabiske Initiativ". Leder af IMR's internationale afdeling, Birgit Lindsnæs, skriver i Berlingske Tidende: "Da de europæiske og de arabiske regeringer ikke altid vil være enige om, hvad der skal til for at skabe reformer, vil det kræve en stor indsats og mange gensidige diskussioner at udvikle partnerskaber, der kan danne udgangspunkt for at skabe fælles politiske og retslige standarder og fredelig sameksistens." Birgit Lindsnæs fastslår, at de arabiske lande godt vil i dialog, og hun nævner en række eksempler på små fremskridt i bl.a. Marokko, Kuwait, Jordan og selv i Saudi-Arabien, hvor kvinder har fået plads i landets menneskerettighedskommission. Hun påpeger desuden, at udfordringen er at tænke integreret og se på såvel sikkerhed og forebyggelse af terrorisme som på menneskerettigheder og retssikkerhed. "Samtidig bliver Europa og de andre lande nødt til at sætte fokus på at løse Israel/Palæstina-konflikten og understøtte Irak i at skabe fred og sikkerhed. ... Såvel Europa som den arabiske verden har interesse i at forebygge terrorisme og fremme fredelig sameksistens, ligesom et stigende antal arabiske regimer har taget hul på at diskutere menneskerettigheder og retssikkerhed. Embedsmænd fra fagministerier fra de to regioner bør kunne finde sammen om at definere fælles dagsordener. Selv om der givetvis vil være langt til politiske beslutninger, kunne disse drøftelser bane vejen for nytænkning og input til de politiske processer." (14.15.06)

DE SVAGE GRUPPERS RETTIGHEDER

Aret 2006 startede med fokus på psykisk syge. Det er IMR's opfattelse, at psykisk syge diskrimineres, når de idømmes en særforanstaltning ved alle former for kriminalitet med en lang længstetid eller med en tidsbestemt straf, som ikke er rimelig i forhold til den begåede forbrydelse, og som strækker sig langt ud over længden af den straf, der normalt idømmes for samme type kriminalitet.

Det udgav IMR en udredning om og fulgte op på disse forhold i flere indlæg i medierne.

En anden svag gruppe, der kommer i klemme i det danske retssystem, er børn. Både IMR og andre danske organisationer har sammen med FN flere gange påtalt dette, og i 2006 var IMR koordinator for en EU-plakatkonkurrence om børns rettigheder.

I Politiken sagde projektleder Christoffer Badse bl.a.: "Hvis man vil opbygge et demokrati, der hviler på universelle værdier som menneskerettigheder – som især er vigtigt i et mangfoldigt samfund som det, vi har i dag – er det vigtigt at gøre børn opmærksomme på både egne og andres rettigheder, frihed, lighed og solidaritet". – "Man skal støtte udsatte grupper i andre lande, men man skal også være opmærksom på, at lige rundt om hjørnet eller henne i skolen er der måske problemer i forhold til børnene i ens lokalmiljø." – "Børn skal vide, at de har retten til udvikling, retten til ikke at blive diskrimineret, fordi de er børn, og at deres tarv skal prioriteres højest." (22.4.06)
Allerede i 1993 udgav IMR en rapport om bl.a. børns ret til at kende deres genetiske forældre: "Lov og ret om børn". I 2006 blev denne debat aktualiseret, da det konservative

folketingsmedlem Pia Christmas-Møller brød med regeringens politik og ville have anonymiteten i forbindelse med donorinsemination ophævet. Det er netop IMR's anbefaling. I Information skrev specialkonsulent Anette Faye Jacobsen: "Fortalerne for ophævelse af donoranonymiteten fremhæver også det mere socialpsykologiske hensyn, der ligger i at søge at af-tabuisere donationen. Her kan man henvise til adoptionsområdet, hvor både forskning og lovgivning i de fleste lande, vi normalt sammenligner os med, lægger op til åbenhed om barnets identitet, og hvor et adopteret barn i reglen har ret til at få oplyst navnet på sin biologiske far og mor. Det er heller ikke svært at finde konkrete historier, hvor adopterede beretter om den sjælsrystelse, det var ved en tilfældighed at finde ud af, at de to mennesker, man troede var far og mor, alligevel ikke var ens 'rigtige' far og mor." Anette Faye Jacobsen henviser desuden til, at Pia Christmas-Møller nok har fat i den lange ende, fordi anonymiteten er ophævet i Sverige, Norge, Holland og Storbritanien. (10.10.06)

Kronikker var der flere af, og en af dem var seniorforsker Kim U. Kjærs "Retssikkerheden under afvikling" i Politiken, hvor han dokumenterede, hvordan det danske asylretssystem svigtede. Især hvis asyladvokaternes viden lader en del tilbage at ønske. "Et afslag i en asylsag er vel nok den mest indgribende afgørelse, en person kan komme ud for. Især hvis afgørelsen på grund af en utilstrækkelig eller på anden vis mindre vellykket rådgivning fra ansøgerens advokat er forkert." (24.7.06)

KRITIK AF DANSKE FORHOLD

På samme måde som IMR holder skarpt øje med internationale forhold, er der organer som tjekker Danmarks overholdelse af menneskerettigheder.

Europarådets kommission mod racisme og intolerance (ECRI) offentliggjorde i maj 2006 en kritisk rapport om bl.a. den danske udlændinge- og flygtningepolitik. Det har ECRI gjort før, ligesom Europarådets daværende menneskerettighedskommissær Gil-Robles, flere FN-udvalg og IMR. Denne gang fandt regeringen fejl i ECRI-rapporten og afviste derfor rapporten. Det ærgrede IMR.

Leder af IMR's nationale afdeling Birgitte Kofod Olsen udtalte til Kristeligt Dagblad, at regeringens trods fejl i rapporten i stedet burde "overveje kritikken mere konstruktiv og gå ind i en dialog, som man gør i andre lande. De seneste år har både Europarådet, EU og FN udsendt rapporter, som er kritiske over for den danske flygtninge- og indvandrerpolitik, men ingen af dem har fået regeringen til grundlæggende at ændre sin linje." (17.5.06)

Også FN var på banen i 2006. FN's komite for bekæmpelse af racediskrimination (CERD) gik i august måned i gang med at pløje sig gennem en række landerapporter, heriblandt fra Danmark. Direktør Morten Kjærum er medlem af CERD og skrev i Politiken en baggrundsartikel om, hvordan disse internationale kontrolorganer fungerer. Morten Kjærum er selv en af de FN-eksperter, der kontrollerer, om udvalgte stater lever op til de forpligtelser, som de påtager sig, når de tiltræder internationale konventioner om bekæmpelse af fx tortur, racisme og diskrimination af kvinder. Han har selv været i dialog med bl.a. Irland og Israel om deres lovgivning og praksis. På baggrund af disse erfaringer skrev han: "Vi kender fra mange af livets sammenhænge, at det ofte kan være godt at få nogle friske, uhildede øjne til at se på en sag en ekstra gang. Det gælder desto mere, når vi taler

om menneskerettigheder, som kan være altafgørende for beskyttelsen af det enkelte menneskes værdighed. Netop i den erkendelse er det vigtigt, at opfølgingsmekanismerne udvikles i disse år, på både det nationale og internationale plan. For menneskerettighederne bliver først rigtig relevante for det enkelte menneske, når de ikke længere kun er en del af skåltalerne." (18.7.06)

Et andet sted i FN-systemet så man kritisk på sig selv, og det medførte en ændring af FN's menneskerettighedsstruktur. Et nyt Menneskerettighedsråd i FN så dagens lys i løbet af sommeren 2006.

Specialkonsulent Anette Faye Jacobsen skrev i Information om årsagen til denne nyskabelse og fremhævede, at den vigtigste revision var, at der blev indført en screeningsprocedure for menneskerettighedsforhold i alle verdens lande. "Det er en bevægelse væk fra den klassiske doktrin i international politik om ikke-indblanding i stater indre anliggender." Selv med en beskeden og dialogorienteret procedure er det nu fastslået, at ingen stater længere kan sætte sig uden for eller over det internationale samfunds kompetence til at forholde sig til de indre anliggender fra Saudi-Arabien over USA til Zimbabwe." Hun skriver videre: "Og når man ved, selv fra Danmark, hvor svært det kan være at tåle kritik udefra, er det et ganske overraskende resultat. Men det bliver nok så spændende at se, hvordan mandater konkretiseres i den kommende tid, om private organisationer og menneskerettighedsinstitutioner får lov til at spille en rolle, f.eks. som informationsgivere, og hvor meget offentlighed, der bliver om processen. For det er ikke så meget en ny politisk vilje til at forbedre menneskerettighederne, man skal stille sine forhåbninger til. Det er snarere det øgede pres internationalt i samspil med den hjemlige offentlighed, der flytter noget." (22.6.06)

KINA OG OMEGN

Er det ikke staternes opgave at sørge for stabilitet og demokratiudvikling i Mellemøsten, Østeuropa, Afrika og Kina? Både ja og nej. IMR arbejder i mange brændpunkter, fordi vi er med til at bygge bro mellem civilsamfundet (NGO'er), stater og internationale virksomheder. I Politiken blev IMR kritiseret for at lave et overflødigt samarbejde med det internationale erhvervsliv, som bl.a. etablerer sig i Østeuropa og Kina. Men skal virksomheder overhovedet bekymre sig om menneskerettigheder, det har man jo stater til, lød kritikken. "Ja, gid det var så vel", svarede rådgiver Allan Lerberg Jørgensen fra IMR's Human Rights & Business-afdeling. "Men i virkelighedens verden, hvor også danske virksomheder agerer, ser tingene desværre ganske anderledes ud." Allan Lerberg Jørgensen kunne oplyse, at globale virksomheder, som ønsker at overholde de universelle menneskerettigheder, ofte er overladt til sig selv. Derfor har IMR sammen med Dansk Industri og Industrialiseringsfonden udviklet en række redskaber, som sætter virksomheder i stand til at undersøge, hvordan de kan efterleve menneskerettighederne. "Redskabet er blevet noget så sjældent som en vaskeægte dansk eksportsucces" skrev han 23.9.06, og i den efterfølgende debat kunne Allan Lerberg Jørgensen konstatere, at "Når internationale virksomheder tager menneskerettighederne alvorligt, er det et pragmatisk svar på staters mangelfulde humane regeringsførelse." (6.10.06)

IMR's mangeårige projekt i Kina, som bl.a. er rost af Amnesty International, fik beske kommentarer fra en debattør i Jyllands-Posten. Kina-kender og IMR-forsker Hatla Thelle havde medvirket i et radioprogram og fik nu mulighed for at uddybe IMR's engagement i Kina, som trods et vanskeligt udgangspunkt skaber synlige fremskridt, "Desværre er overgreb på menneskerettighederne som tortur og dyb fattigdom stadig ikke historie i Kina, og i dag deltager vi på min nuværende arbejdsplads i projekter med det formål at bekæmpe disse overgreb. I samarbejde med kinesiske forskere, embedsfolk og aktivister udarbejder vi forslag til lovændringer, der skal sikre en mere retfærdig rettergang; vi underviser anklagere og forsvarere i beskyttelse af mistænkte; vi støtter udbygningen af undervisning i menneskerettigheder på kinesiske universiteter; vi er med i bestræbelser på at bedre forholdene for de millioner af bønder, som arbejder under umenneskelige forhold på den kinesiske østkyst." (23.9.06)

Fattigdommen var også emnet, da leder af IMR's internationale afdeling, Birgit Lindsnæs, fortalte til Udenrigsministeriets tidsskrift *Udvikling*, hvordan fx retten til bolig og vand var en del af de politiske, civile og sociale rettigheder. Hun skønner, at der i fremtiden vil komme konflikter om ret til vand. "Retten til vand er ikke nok. Lige som retten til asyl ikke er nok. Der er også brug for en beskyttelseskonvention. Man må beskytte, at man har adgang til vand". (3/2006)

Har regeringens kulturkanon noget som helst at gøre med menneskerettigheder? Indirekte ja, hvis man skal tro IMR's leder af national afdeling, Birgitte Kofod Olsen, der i en debat i Berlingske Tidende gav udtryk for, at kulturkanonen ikke medvirker til at sikre mangfoldighed.

"Vi ivrer efter at tilpasse minoriteterne til flertallets livsstil og leveforhold og glemmer at give plads til mangfoldigheden. Det har betydning for etniske minoriteter og for minoriteter, der identificerer sig på baggrund af f.eks. alder, handicap eller politisk overbevisning. En kulturkanon er et eksempel på denne tendens. Kanoner kan være udmærkede redskaber til at fastlægge et sæt danske værdier, men de kan også fastholde et bestemt billede af kulturen og befolkningen. Og i så fald medvirker de ikke til at skabe et inkluderende samfund, der bruger vores forskellighed konstruktivt og ser forskelligheden som et positivt potentiale for vækst og nytænkning. ... IMR bidrager med løsningsforslag i en menneskerettighedsramme og med øje for, at de skal være egnede i en dansk sammenhæng. Derfor har IMR ofte lagt afstand til en multikulturel tilgang, hvis den tilsidesætter grundlæggende værdier. I stedet tager vi afsæt i, at det danske samfund er mangfoldigt, og at løsningerne må bidrage til at sikre respekten for forskellighed og lige muligheder for alle." (1.9.06)

Allerede i begyndelsen af 2006 skrev teamleder Susanne Nour et debatindlæg i Politiken, hvor hun tog udgangspunkt i en undersøgelse om diskrimination af indvandrere på arbejdsmarkedet. Det blev startskuddet til IMR's kampagne for mangfoldighed.

"De, der hovedsagelig oplever diskrimination, er de veluddannede. Dem, som er født i Danmark, og som har taget deres uddannelse i Danmark.", skriver hun og nævner en række eksempler, men også det positive i, at mange danske virksomheder har erkendt, at diskrimination er et problem i Danmark. Det har de ifølge Susanne Nour, fordi det gælder om at tiltrække kvalificeret arbejdskraft, uanset baggrund. Fordi de vil hente store internationale opgaver til Danmark, fordi de vil være konkurrencedygtige og begå sig på det globale marked.

"Som et lille land i en verden, hvor globalisering for alvor er kommet på dagsordenen, er der meget, vi kan lære af disse virksomheder. Men det kræver en klar vision om et mere inkluderende samfund, hvor der er lige muligheder for alle. Det kræver at vi vender blikket indad og åbner op for selvkritik." (26.4.06)

I DR's OBS-udsendelser havde IMR i foråret 2006 et tv-spot med budskabet om, at vi alle skal have frihed til at være forskellige. Samtidig kunne man teste, om ens egen arbejdsplads levede op til de nye regler, som er indført i Danmark, og om Danmark reelt sikrer lige muligheder for alle, uanset køn, etnisk baggrund, religion, alder, handicap eller seksuel orientering.

Den punkterede myte

Så meget om myten om det tavse institut. Vi kritiserer regeringen, folketingsflertallet, ministerier, kommunale administrationer, andre lande og især lovgivningen, hvis den krænker menneskerettighederne. Der er desværre stadig anledning til kritik, men heldigvis er opmærksomheden på overholdelse af menneskerettigheder blevet meget, meget bedre siden IMR blev oprettet i 1987, og derfor er vi "kun" på mediepodiet to gange om dagen i snit i løbet af et år. Vi er stolte af at være en klods om benet på magthaverne. Vi husker H.C. Andersens eventyr om Klods-Hans, der med sit *Halehøj, her kommer jeg*, vandt prinsessen fordi han sagde det, som var ilde hørt.

"Det kan jeg lide", sagde kongedatteren. "Du kan da svare! Og du kan tale, og dig vil jeg have til mand! Men ved du, at hvert ord, vi siger og har sagt, skrives op og kommer i morgen i avisen? Ved hvert vindue ser du stå tre skrivere og en gammel oldermann, og oldermannen er den værste, for han kan ikke forstå", og det sagde hun for at gøre ham bange. "Det er nok herskabet", sagde Klods-Hans, "Så må jeg give oldermannen det bedste", og så vendte han sine lommer og gav ham pluderen lige i ansigtet."

"Det var fint gjort", sagde kongedatteren. "Det kunde jeg ikke have gjort, men jeg skal nok lære det."

Institut for Menneskerettigheder gør Klods-Hans kunsten efter, når det er påkrævet, og det kan mediestatistikken, vores hjemmesider, publikationer, og offentlige møder dokumentere.

B ÅRSBLOG FRA INFORMATIONSAFDELINGEN

Afdelingsleder Klaus Slavensky

Året starter som det har gjort siden 2003, hvor vi koordinerede den første danske Auschwitzdag. De europæiske lande har besluttet at markere folkedrab den 27. januar på dagen hvor russerne befriede Auschwitz, og verden blev vidne til et af de mest grusomme folkedrab. Også i år skal jeg bistå danske kommuner med at lave offentlige arrangementer om denne ultimative menneskerettighedskrænkelse. Flere tusinde mennesker over hele landet mindes Armenien, Gulag, Holocaust, Cambodja, Rwanda og Balkan mfl. med vidneudsagn, film, taler og andre indslag. Det er vigtigt, at vi er med til at synliggøre disse tragiske historiske begivenheder, så afstanden til nye overgreb øges.

Der er andre mærkedage, som skal forberedes. I 2007 fylder menneskerettighedsinstituttet 20 år. Det betyder publikationer, arrangementer og kampagner. Der er planlagt mindst tre offentlige arrangementer om ugen i hele jubilæumsåret. En af disse begivenheder er en udstilling på Det Kgl. Bibliotek med eksempler på de over 200 publikationer, vi har udgivet siden 1987.

En af disse ugvælselser har været at færdiggøre et to-binds værk af en Hvidbog på over 600 sider om den offentlige debat om lukningstruslen mod Institut for Menneskerettigheder og kampen mod menneskerettighederne.

En anden stor kommunikationsopgave er arbejdet med et permanent udstillingscenter om demokrati og menneskerettigheder. *Humanitarium* skal blive et unikt konglomerat af fakta, debat, spørgsmål, steg, der brydes med hypoteser, teori og praksis for at forenes i et samspil af ny interaktiv teknologi og læring. Humanitarium bliver ikke traditionelle plancher, tableauer og temaudstillinger. Humanitarium skal være et åbent "laboratorium", hvor mennesket er i fokus, og hvor menneskerettigheder er komplekse størrelser, der kan gribe ind i hinanden og præsentere paradokser og dilemmaer. I direkte konfrontation med menneskelige fortællinger inviterer Humanitarium til engagement, debat og tankevirkingsomhed. Det bliver et kraftcenter, der både formidler, producerer og opsamlar information om menneskerettigheder og demokrati i direkte dialog med besøgende, nationale såvel som internationale forskere og samarbejdspartnere.

Men først skal der skaffes kapital, offentlig støtte og opbakning, og imens skal vi relancere to nye hjemmesider www.menneskeret.dk og www.humanrights.dk, som på dansk og engelsk skal kommunikere menneskerettighedsinstituttets arbejde ud til offentligheden. Det klarer Adam Nissen Feldt og Henrik Lindholt i samarbejde med Johanne Mortensen, Martin Vernal-Lassen og Brendan Sweeney. Mediha Can, Rikke Broe Petersen og Ditte Goldschmidt tager sig af de daglige henvendelser fra bl.a. journalister, uddannelsesinstitutioner, NGO'er m.fl. samt de ulykkelige mennesker, der bliver krænket i deres hverdag.

IMR blev igen i 2006 en del af skønlitteraturen. Instituttet har en positiv rolle i Olav Hergels roste roman "Flygtningen". IMR og dets arbejde har tidligere været inddraget i andre danske romaner som fx Christian Jungersen "Undtagelsen" og "Ondets rod" af Frank Esmann.

Kommunikationen om hvad menneskerettighedsinstituttet arbejder med, bliver mere og mere vigtigt, efterhånden som kritikken af rettigheder og de internationale kontrolinstanser tager til i bl.a. Danmark. Derfor har bestyrelsen i 2006 vedtaget en kommunikationspolitik, og nu skal informationsafdelingen i gang med en overordnet strategi og handlingsplan for både den interne og eksterne kommunikation. En af de vigtige beslutninger i den forbindelse er, at bestyrelsen ønsker at menneskerettighedsinstituttet skal være mere proaktiv, og det er også kommet til udtryk i vores engagement i den offentlige debat, gennem de mange udredninger, forskningsseminarer og konkrete samarbejdsprojekter, som alle medarbejdere har gennemført i 2006.

➔ **INFO** Se temaet om "Vagthund eller skødehund" på siderne 8-14.

JUBILÆUM

10 ÅR I MALAWI

Den 28. oktober 2006 kunne Malawis ressourcecenter fejre 10 års jubilæum. Malawi Human Rights Resource Centre (MHRRC) er en af Institut for Menneskerettigheders (IMR) ældste partnere og kan tilmed betragtes som en slags skabelon for IMR's mange, internationale partnerskaber. Partnerskaber, som karakteriseres ved en fælles menneskeretsvision, gensidig respekt og en arbejdsgang, hvor den lokale partner står for implementering, mens IMR tilbyder teknisk assistance og træning.

Samarbejdet startede formelt i 1996 og med støtte fra IMR og MHRRC oprettedes et NGO-netværk, der nøje fulgte den politiske og forfatningsmæssige udvikling i landet og gjorde opmærksom på alvorlige menneskerettighedsproblematikker, såsom lovforslag til ændring af forfatningen, afskedigelse af Højesteretsdommere, manglen på fødevarer, vold mod kvinder, m.m.. "Fra at have været en NGO, som vi selv har oprettet i manglen på stærke NGO'er dengang, har MHRRC udviklet sig til at være en

fuldbåren, uafhængig institution med egne visioner og funding mange steder fra", fortæller Maria Løkke Rasmussen, projektkoordinator for IMR's samarbejde med MHRRC, og fortsætter: "Fra mit arbejde med centret de sidste par år, og ikke mindst den interne gennemgang vi foretog i efteråret, fremgår det med al tydelighed, at MHRRC er en kernespieler på menneskeretsområdet i Malawi. Der lyttes til dem, og der er rift om de kurser og rådgivningsydelser, de kan tilbyde. På den måde er de virkelig en succes

som ressourcecenter". IMR sætter stor pris på at have MHRRC som partner, og selvom vi stadig støtter kapacitetsopbygningen af centret, har vores samarbejde nu i meget højere grad karakter af et professionelt samarbejde mellem jævnbyrdige partnere omkring specifikke, udvalgte rettigheder, nemlig folkelig deltagelse og børns rettigheder.

➔ **LÆS OGSÅ:** IMR's hjemmeside om Malawi. www.humanrights.dk/departments/international/partnercountries/malawi
Se MHRRCs hjemmeside: www.humanrights.mw

ÅRSBLOG FRA INTERNATIONAL AFDELING

Afdelingsleder Birgit Lindsnæs

På tredje sal er der kun mig tilbage, og det spinkle lys fra mit kontor kaster skygger langs den lange tomme korridor, som kæder alle de små kontorer sammen på international afdeling. I aftenens mørke virker det, som om bygningen hviler sig og grubler over året, der gik. Hvad har vores afdeling egentligt opnået i 2006? Hvad var højdepunkterne, og hvad er det, vi kan se frem til i 2007?

En iskold vind huler udenfor, og mine tanker strejfer de varme lande og især Vest Afrika og vores nye strategi for dette kæmpestore område. Jeg ved, at vi nu har fået et godt værktøj til at koordinere vores indsats i regionen og skabe en dagsorden, som ikke er afhængig af donorer. Jeg ser frem til at høre mere om den conference, som Monique Alexis planlægger i Dakar. Vest Afrika- strategien tager også hensyn til forskning og især kvinders status i de pågældende lande.

I dag er der ingen sammenhængende familielovgivning i regionen. I stedet findes der en blanding af fransk eller engelsk lovgivning fra kolonialismens tid og lokale traditioner, som betyder at kvindernes rettigheder bliver overset. Den situation vil vi meget gerne være med til at ændre. Andre steder i verden kunne vi mærke historiens vingesus. Det var et stort øjeblik, da Yemens menneskerettighedsminister satte sin underskrift og det obligatoriske blå stempel på en aftale om at gennemføre dialoger omkring centrale menneskerettighedstemaer med indenrigsministeriet, dommerstanden og sikkerhedsstyrkerne. For første gang etablerede IMR et formelt samarbejde i regionen på så højt et niveau. Bestemt lovende for det videre samarbejde, at de ansvarlige i statsapparatet for menneskerettighedsudviklingen i Yemen er villige til at diskutere menneskerettigheder. Når jeg nu tænker på denne region, glæder jeg mig også utrolig meget til at samarbejde med den jordanske nationale menneskerettighedsinstitution omkring planlægning og forberedelse af den arabisk – europæiske dialog platform, som skal afholdes i begyndelsen af 2007.

Jeg kigger forbi juridisk rådgiver Paul Daltons kontor, og det går op for mig, at globaliseringen også har medvirket til mange positive tiltag på menneskerettighedsområdet. I 2006 udviklede vi et uformelt netværk af retshjælpsorganisationer i Afrika, Asien og Europa. På trods af de mange kulturelle og geografiske forskelle føler vi, at der er mange fælles træk mht. de problemer man møder i disse lande. Forberedelser til en stor international conference i marts 2007 er i fuld gang. Repræsentanter fra lande så forskellige som Vietnam, Ukraine, Malawi og Bangladesh skal mødes i Kiev for at diskutere retshjælp. I den forbindelse er jeg slet ikke i tvivl om, at vores splinternye website om retshjælp vil skabe en positiv synergi - på trods af de store afstande landene imellem.

Teamleder Anders Buhelts kontor minder mig om, hvad vi har opnået med hensyn til lovreform. Det var et inspirerende øjeblik, da det blev klart, at den cambodjanske stat, civilsamfundet og det internationale samfund kunne blive enige om behovet for et indikatorsystem til at måle såvel retsreform som retssektorens virke og fremgang. Et sådant samlet system er nok ikke udviklet tidligere i så fattigt et udviklingsland. Samarbejdet mellem de involverede parter bliver en meget spændende udfordring.

Ved siden af er teamleder Charlotte Flindt Pedersens kontor og jeg kommer i tanke om, at der har været mange succeshistorier i Central Asien i 2006. Et højdepunkt er Årbogen om menneskerettigheder i Kirgisistan, hvor ombudsmanden selv var redaktør. Bogen blev udgivet af landets menneskerettighedsråd med støtte fra IMR og Udenrigsministeriet. I Tadsjikistan støttede IMR en conference om ombudsmandsinstitutioner og nationale menneskerettighedsinstitutioner i samarbejde med UNTOP (FN's kontor for fredsskabende arbejde i Tadsjikistan). Der var tilmed deltagelse fra det danske ombudsmandskontor. Og som måske den første vestlige menneskerettighedsinstitution, har vi fået adgang til deres General Prosecutors Office (anklagemyndigheden i Tadsjikistan), hvor vi har medvirket til at udarbejde en håndbog om anklagemyndigheden og menneskerettigheder.

På vej ud går jeg forbi teamleder Lone Lindholts kontor og bliver næsten nostalgisk ved tanken om, at uddannelsesteamet blev genetableret i 2006. Takket være en kombination af menneskerettighedsuddannelser og universitetsprogrammet har vi formået at skabe en ny synergi. Helt konkret blev kursusfladen ændret: grundstenen blev lagt til en udvidelse og reevaluering af kursusformer. De to-ugers kursusbasis blev suppleret med kortere mere avancerede kurser om menneskerettigheder. Jeg forlader bygningen med en fornemmelse af, at 2006, takket være mine medarbejders aktive indsats, har opsendt et fyrværkeri af nye spændende initiativer og aktiviteter, som vil stråle langt ind i 2007 og forhåbentligt meget længere.

➔ **INFO** Læs mere om IMR's internationale programmer her
www.humanrights.dk/about+us/organisation/international+department

SAMARBEJDE

KINA INDUSTRI RETTIGHEDER

Siden 1998 har Institut for Menneskerettigheder (IMR) samarbejdet med kinesiske institutioner med udgangspunkt i den EU-Kina dialog om menneskerettigheder, der fandt sted samme år på initiativ af den kinesiske regering. Formålet med samarbejdet er primært at styrke menneskerettighedernes forankring i kinesisk lovgivning. I overensstemmelse med Institut for Menneskerettigheders mandat er IMR's funktion i Kina hovedsaglig at støtte den nationale håndhævelse af menneskerettighederne og ikke at overvåge og dokumentere overtrædelser.

I samarbejde med og på foranledning af det schweiziske udenrigsministerium har IMR's afdeling Human Rights and Business derfor udarbejdet et redskab i form af en bog ved navn *Human Rights Compliance Assessment Quick Check* (HRCA QC). Bogen henvender sig til kinesiske virksomheder, der har brug for et sæt retningslinier for overholdelsen af deres medarbejderes menneskerettigheder.

Udviklet gennem en seks-årig forskningsproces, der har involveret repræsentanter fra mere end 100 virksomheder, menneskerettighedsorienterede organisationer og internationale specialister/forskere, er den oprindelige HRCA det mest vidtfavnende og pålidelige redskab for internationale virksomheder i deres arbejde med de menneskerettighedsemner, der er mest relevante for netop deres aktiviteter. HCRA-databasen består af over 350 spørgsmål og 1.000 korresponderende menneskerettighedsindikatorer. Quick Check'en er en nedkøgning af denne internationalt anerkendte HCRA. En særlig HRCA Quick Check møntet på Kina er i færd med at blive udarbejdet på basis af den kinesiske oversættelse, der lå klar i foråret 2006. Denne er blevet gennemarbejdet på en workshop afholdt i Kina i sommeren 2006 og af ph.d. Guo Peiyuan, General Manager, SynTao Co. Ltd. Den endelige version vil ligge klar i løbet af 2007 og vil forsyne det kinesiske erhvervsliv samt internationale virksomheder med aktiviteter i Kina med et enestående instrument, der er skræddersyet til kinesiske forhold.

Der blæser nye vinde i Kina

Kina har underskrevet og ratificeret FN-konventioner, ICESCR (den Internationale Konvention om Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder) og underskrevet ICCPR (den Internationale Konvention om borgerlige og Politiske Rettigheder), og mange af landets universiteter kan i dag tilbyde akademiske discipliner om folkeret og menneskerettigheder. Menneskerettighederne er i højere grad blevet implementeret i lovteksterne, men der er dog stadig lang vej fra lovmæssig teori til dagligdags praksis.

INSTITUTTETS KINA-ENHED OPNÅEDE I 2006 STORE FREMSKRIDT

IMR FREMLÆGGER FOR FOLKEKONGRESSEN

Instituttets Kina-enhed opnåede i 2006 store fremskridt i forbindelse med en forestående reform af retsplejeloven med særligt henblik på mistænktets rettigheder.

Lisbeth Garly, projektleder og teamkoordinator i Kina-enheden, oplyser, at gruppen har arbejdet med fire kerneområder: Øget adgang til advokatbistand, bekæmpelse af tortur under forhør, udsættelse af retsforfølgning i forbindelse med ungdomskriminalitet og grundigere informering af mistænkte om deres rettigheder. På disse fire vigtige områder har Institut for Menneskerettigheder (IMR) samarbejdet med forskellige partnere med praktiske såvel som akademiske vinkler: repræsentanter fra anklagemyndighederne, to universiteter samt et advokatfirma. Sammen har de udarbejdet et fælles forslag til reform af retsplejeloven i overensstemmelse med internationale menneskerettighedsstandarder.

De fire partnere og IMR har iværksat store undersøgelser, der kortlægger den brede befolkningsopfattelse af de fire kerneområder; hvad er fx befolkningens holdning til tortur under forhør, og hvad mener de indsatte selv om deres behandling? Anklagemyndighederne har foretaget en storstilet undersøgelse, hvor folk på gaden, dommere, politiet, advokater, m.m. blev udspurgt om deres holdning til menneskerettigheder. Og endelig har forsvarsmyndighederne indsamlet data om tortursager i Kina og interviewet adskillige mennesker i den forbindelse.

På baggrund af denne research har IMR og samarbejdspartnere præsenteret Folkekongressen for velbegrundede anbefalinger til en reform af retsplejeloven på de førnævnte fire kerneområder. IMR og samarbejdspartnere foreslår bl.a.:

- At den mistænkte får adgang til advokatbistand tidligere i forløbet, end det i dag er tilfældet
- At bevismateriale, der er fremkommet under tortur (forced confessions), ikke er anvendeligt som bevisbyrde (anklagemyndighederne er allerede begyndt at sætte videokameraer op i forhørslokaler)
- At den mistænkte informeres om sine rettigheder (bl.a. retten til forsvarsadvokat, retten til at tale eget sprog med brug af tolk og retten til at klage over behandling i tilfælde af krænkelse)

Folkekongressen tog positivt imod forslagene, og det forventes, at tre ud af de fire områder vil se betydningsfulde ændringer.

DØDSSTRAF

IMR har gennem årene fulgt med i Kinas interne og eksterne debat om måder, hvorpå brugen af dødsstraf kan begrænses og endeligt afskaffes. Seneste ændring: dødsstraf skal nu i Kinas Højesteret for at godkendes. Det skønnes at medføre et fald på ca. 30 procent.

ÅRSBLOG FRA HUMAN RIGHTS & BUSINESS

Afdelingsleder Margaret Jungk

I 2006 udvidede Human Rights & Business sit arbejdsområde med projekter i en række nye lande og nye redskaber.

Vi har fået en Kinaekspert, der giver os mulighed for at arbejde med Kina-specifikke problemstillinger. En af 2006's største succeser var udgivelsen af bogen Corporate Social Responsibility Handbook for Chinese Businesses. Denne håndbog er et resultat af et samarbejde med det schweiziske udenrigsministerium og bygger på omfattende forskning og et udvidet netværk af danske, kinesiske og andre internationale kontakter.

En del af Human Right and Business' redskaber er blevet tilpasset en kinesisk kontekst. For eksempel er 'Quick Check' versionen af vores Human Rights Compliance Assessment – som hjælper firmaer med at identificere risiko for

menneskerettighedskrænkelser – blevet oversat til kinesisk. Den kinesiske Quick Check vil blive testet af firmaer, som arbejder i Kina – det være sig kinesiske som multinationale – og vil senere blive ændret, således at den er skræddersyet til Kina.

Vi har ligeledes udviklet specifikke redskaber for Sydafrika. Både Kina og Sydafrika har en unik erhvervs- og menneskerettighedsituation, hvor særlige risici og muligheder gør sig gældende. Derfor er det vigtigt at få tilpasset vores redskaber så godt som muligt til den gældende nationale kontekst. Den sydafrikanske version af værktøjet er blevet udviklet gennem et tæt samarbejde med den hollandske ngo 'HOM' samt med hjælp fra lokale partnere, og forventes færdig i 2007.

I 2006 blev et nyt værktøj færdigudviklet, som gerne skulle hjælpe virksomheder i Indien til at forebygge risikoen for, at kastediskrimination finder sted i deres virkefelt. *Dalit diskriminationstjekket* er ligeledes et redskab, der er et produkt af et tæt samarbejde med lokale partnere, møder og research af den Indiske kontekst. Desuden har vi lavet fem nye landeanalyser, som giver et overblik over menneskerettigheder og risici for menneskerettighedskrænkelser på erhvervsområdet i Tanzania, Ukraine, Kasakhstan, Sydafrika og Brasilien.

Meget af vores arbejde består i direkte konsultation med virksomheder. Dette samarbejde resulterede i 2006 i forskellige projekter, bl.a. en to ugers tur til Tyrkiet med henblik på at identificere risikoen for menneskerettighedskrænkelser i Novartis, en stor farmaceutisk virksomhed. Undersøgelsen bestod i interviews med medarbejdere, og konsultationer angående firmaets sociale ansvar, og hvor virksomheden befinder sig med hensyn til risiko, for at menneskerettighedskrænkelser skulle opstå.

For en af vores store partnerorganisationer, Shell, udførte vi i 2006 et in-house træningskursus for ca. 2.000 ansatte i Nigeria. Vi deltog også i Shell International's External Review Committee, som skulle gennemgå Shells årsrapport med henblik på at vurdere deres årlige rapportering på bæredygtighed.

Projekter i 2006 har været langvarige, og hvert projekt har udvidet og uddybet vores erfaring og ekspertise inden for området, hvor menneskerettigheder og erhvervslivet møder hinanden.

MONTENEGRO FÅR NYT POLITIAKADEMI

”Det nye Politiakademi er en forudsætning for et veluddannet og professionelt politi, der opererer efter demokratiske principper.”

Husnija Redzepagic, Leder af Politiakademiet.

Montenegro gør op med sin fortid på mange fronter. I 2006 med beslutningen om at etablere et nyt politiakademi. Akademiet skal både forestå uddannelse af politiets enheder og udføre forskning, fortæller projektleder Lisbet Ilkjær fra Institut for Menneskerettigheder (IMR). Oprettelsen er led i storstilede reformer, som Montenegros indenrigsministerium gennemfører. IMR har bistået Indenrigsministeriet i udarbejdelsen af juridiske reformer, organisatoriske omstruktureringer og gennemførelse af tidssvarende administrative standarder.

Montenegros indenrigsministerium og IMR indledte i 2003 et samarbejde om, hvordan Indenrigsministeriet kunne udvikle sig til garant for det enkelte menneskes sikkerhed. Projektet blev støttet af Udenrigsministeriets Naboskabsprogram. En så gennemgribende forandring er en lang proces. I Montenegro har det bl.a. indebåret, at 28 arbejdsgrupper gik i gang med at definere det ideelle indenrigsministerium. Først derefter kommer de egentlige indsatser som fx oprettelsen af politiakademiet.

Lisbet Ilkjær understreger, at det montenegrinske indenrigsministeriums dybe engagement har været et væsentligt element i hele forløbet, ligesom der på alle niveauer har været stor og vigtig deltagelse i processen. De første elever begyndte på det nye politiakademi i september måned. Det skyldes især stort engagement hos lederen af den eksisterende politiskole og det nye politiakademi, Husnija Redzepagic.

BOGUDGIVELSE 2006

PH.D. AFHANDLING**Menneskerettigheder, demokratisering og good governance i dansk udviklingspolitik**

Uddannelseskoordinator ved Institut for Menneskerettigheder, Klavs Duus Kinnerup Hede fik sin ph.d.-afhandling udgivet i 2006. Værket behandler bl.a. danske praktikers ønske om at arbejde med menneskerettigheder, demokratisering og good governance i Danmarks samarbejdslande. Forfatteren finder, at dette arbejde kan lettes ved at forstå samspillet mellem ret og udviklingspolitik i Danmark.

Afhandlingen er et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Institut for Menneskerettigheder. Bedømmelsesudvalgets afsluttende bemærkninger lyder:

"...Der er tale om en grundig, velstruktureret og velskrevet afhandling, der behandler et samfundsmæssigt og retligt relevant emne ud fra flere teoretiske og metodiske synsvinkler. Afhandlingens temaer har ikke tidligere været undergivet en samlet og systematisk analyse. Afhandlingen indeholder derfor en meget frugtbar kobling mellem retsdogmatik og retssociologi, og er i så henseende et vigtigt bidrag til udvikling af udviklingsretten som en tværgående retsteoretisk disciplin. Afhandlingens bidrag til ny viden og dens originalitet ligger således primært i denne tværfaglige, metodepluralistiske behandling af emnet."

Menneskerettigheder, demokratisering og good governance i dansk udviklingspolitik

af Klavs Duus Kinnerup Hede

456 sider hæftet, 1. udgave 2006

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Pris: 525,00 DKK inkl. moms

ISBN 87-574-1569-2

UDVIDET INTERNATIONALT SAMARBEJDE

Institut for Menneskerettigheder (IMR) indgik i 2006 samarbejdsaftaler med det schweiziske udenrigsministerium og med canadiske Rights & Democracy. Der er ikke tale om projektaftaler men om bredere rammeaftaler understreger Birgit Lindsnæs, leder af IMRs internationale afdeling.

Samarbejdet med Schweiz vil omfatte støtte til bestræbelserne på at afskaffe tortur i Vietnam samt emner vedr. menneskerettigheder og erhvervslivet (Human Rights and Business). IMR's leder af dette arbejde, Margaret Jungk, ser frem til de muligheder, samarbejdet åbner for styrkelse af det strategiske samarbejde med erhvervslivet. Ifølge aftalen vil IMR tillige undersøge mulighederne for samarbejde vedrørende nationale menneskerettighedsinstitutioner samt aktindsigt og åbenhed i forvaltningen.

I aftalen med Rights & Democracy vil der blive udarbejdet årlige samarbejdsplaner.

Indledningsvis vil Rights & Democracy tilbyde IMR en yngre universitetskandidat som praktikant hos IMR, som hovedsageligt skal arbejde med Vestafrika. Også i denne forbindelse kan spørgsmål vedr. aktindsigt og åbenhed i forvaltningen udgøre en del af

samarbejdet. Senere vil IMR kunne sende en praktikant til Canada. Birgit Lindsnæs understreger, at samarbejde med ligesindede lande og organisationer til fremme af menneskerettighederne ikke alene styrker selve arbejdet, men tillige fremmer koordineringen heraf og således forebygger muligt dobbeltarbejde. Samtlige valgte emner har allerede høj prioritet i IMR, og samarbejdet vil således bygge videre på igangværende aktiviteter.

MENNESKERETTIGHEDS- PROJEKTER I BASRA

Sikkerhedssituationen i Basra-området i Irak vanskeliggjorde i 2006 den demokratifremmende indsats, som det IMR-støttede NGO-hus har arbejdet med i de seneste to år.

NGO-huset i Basra i det sydlige Irak startede i 2003 som et af Institut for Menneskerettigheders (IMR) projekter for at styrke civilsamfundet. I de sidste år har der været afholdt en række uddannelsesprogrammer for de lokale organisationer om forfatning, valg, kvinders og børns rettigheder.

“Det er altid vanskeligt at operere i konfliktområder”, siger direktør Morten Kjærum fra IMR. “Det er vilkårene for både os og andre der arbejder i den type områder. Men i det lange løb er indsatsen for civilsamfundet indiskutabel og nødvendig. Vi har stadig kontakt med relevante grupper, der arbejder for at styrke demokratiet og menneskerettigheder i Irak. Selv om den aktuelle situation er kritisk, så er det vigtigt, at vi fortsat støtter disse grupper”.

IMR opsagde i 2006 samarbejdet med NGO-huset, som nu er under rekonstruktion og er ved at lade sig registrere som lokal organisation. Registreringen er nødvendig for at kunne operere legalt under ny irakisk NGO lovgivning og af hensyn til det lokale ejerskab. På grund af den forværrede sikkerhedssituation arbejdede kontoret siden januar 2006 under yderst vanskelige vilkår og har i perioder måtte lukke. Alligevel har NGO-huset videreført de aktiviteter, som har været mulige.

IMR færdigforhandlede i 2006 en aftale med Basra Universitet om uddannelse af universitetslærere i menneskerettigheder og demokrati, samt udarbejdelse af læseplaner, der bl.a. sætter fokus på demokratiudvikling. Derudover planlægger instituttet i samarbejde med det danske politi politiundervisning i menneskerettigheder, samt overvejer en flerstrengt strategi i forhold til arbejdet med det irakiske civilsamfund.

USA'S BEHANDLING AF TERRORMISTÆNKTE

I 2006 fastslog USA's Højesteret, at Genève-konventionerne gælder ”i krigen mod terror”. Samtidig kom en ny lov, der tillod, at al Qaeda-terrorister godt kan retsforfølges uden om amerikanske domstole, og at Genève-konventionerne ikke kan påberåbes. Ph.d.-stipendiat Peter Vedel Kessing (IMR) finder, at den nye amerikanske lov fratager en gruppe meget upræcist defineret personer normale og grundlæggende retssikkerhedsgarantier: bl.a. retten til at få frihedsberøvelse prøvet af uafhængige domstole, retten til at påberåbe sig internationale regler (her Genève-konventionerne), retten til ikke at blive udsat for inhuman og nedværdigende behandling, retten til at der ikke bliver brugt beviser mod en, som er fremkommet ved hjælp af inhuman behandling, og retten til at kende de basale garantier, der anvendes mod en.

DANSK HØRING OM TERRORBEKÆMPELSE

Institut for Menneskerettigheder (IMR) og International Commission of Jurists (ICJ) inviterede i marts til høring om regeringens lovudkast, der udmønter dele af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse.

Som opfølgning på de 49 anbefalinger til terrorbekæmpelse, som en embedsmandsgruppe opstillede i november 2005, fremsatte regeringen i februar og marts 2006 lovforslag, der udmønter dele af handlingsplanen. Forslagene medfører bl.a. en intensivering af statens overvågning samt øgede efterforskningsbeføjelser til politi og PET. Høringen satte fokus på de afvejninger og problemstillinger, som lovforslagene rejser. Centrale spørgsmål i forhold til de aktuelle lovudkast er bl.a.: Er forslagene retssikkerhedsmæssigt forsvarlige. Hvad betyder de for danske borgere og forbrugeres ret til privatliv? Hvor vidtrækkende er de nye efterforskningsbeføjelser til politi og PET? Hvilken rolle skal private virksomheder spille i forhold til politiets efterforskning fremover?

➔ **INFO** i panelet var: Adjunkt Jonas Christoffersen, Københavns Universitet, ICJ, afdelingsleder Birgitte Kofod Olsen, IMR, advokat Gunnar Homann, Advokatrådet, konsulent Henning Mortensen, Dansk Industri / ITEK, og telechef Mogens Ritsholm, TDC.

KULTURNAT

HOUSE OF DISCRIMINATION

Den største krænkelse af menneskerettigheder er forskelsbehandling. Både i Danmark og internationalt. Svage grupper diskrimineres. Det gælder handicappede, seksuelle mindretal, etniske grupper mfl. Dette satte Institut for Menneskerettigheder fokus på da Kulturnatten blev ét med mørket over København.

Skuespillerne Thure Lindhardt, Katja Holm og Hassan Preisler allierede sig med menneskerettighedsinstituttet og gjorde klar til at diskriminere alle dem som gæstede House of Discrimination fredag den 13. oktober. De besøgende kunne vælge en identitet som en af de svage grupper og blev derefter trukket gennem ansættelsessamtaler, første dag på arbejdspladsen og diskoteksbesøg (hvis de fik lov til at komme ind), og mærkede på egen krop, hvad det vil sige at blive forskelsbehandlet. Der foregik også en løbende interaktiv debat

om ligestilling i Danmark mellem bl.a. instituttets direktør Morten Kjærum, og afdelingsleder Birgitte Kofod Olsen mfl.

En række organisationer var til stede med hjælp og gode råd til, hvordan man kan undgå at diskriminere og blive diskrimineret. Det var bl.a. Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske, Klagekomiteen for Etnisk Ligebehandling, Ældremobiliseringen, Center for Ligebehandling af handicappede og Ligestillingsafdelingen i Socialministeriet samt Dansk Ungdoms Fællesråd.

Over 300 Kulturnatgæster deltog i de to timer, som arrangementet varede, og køen var lang allerede en time før dørene åbnede kl. 22.

Den 12. oktober 2007 gentages succesen og IMR forvandles endnu engang til House of Discrimination.

STORT HIT I CAMBODJA

Quizshows og dramaserier om menneskerettigheder

Et radioprogram, som har til formål at informere almindelige cambodjanere om deres juridiske rettigheder, har vist sig at være et kæmpe hit i et land, hvor regeringen stadig kontrollerer massemedierne, og Khmer Rouges folkemord er i frisk erindring. Ifølge en evalueringsrapport, som blev offentliggjort i 2006, er det danskstøttede program "uundværligt" i arbejdet for at oplyse cambodjanerne om deres rettigheder.

Takket være diverse indslag, som et quizshow hvor folk kan ringe ind og svare på spørgsmål om deres rettigheder, og en populær dramaserie som oplyser folk om lovgivningen, er lytternes deltagelse i programmet næsten seksdoblet mellem 2003 og 2006.

'Vejen til retssikkerhed' er blandt de mest populære programmer, som FM 102 sender. Og i et land, hvor analfabetisme er almindelig, og fjernsynet ikke er særligt udbredt, bliver oplysningerne husket. Da quizshowet startede, var kun 23 pct. af de lyttere, der ringede til stationen, i stand til at svare korrekt på spørgsmålene om rettigheder. I 2004 var dette tal steget til 55 pct., og i 2006 kunne 88 pct. af lytterne præstere et rigtigt svar. Radioprogrammet er resultatet af et tæt samarbejde mellem Institut for Menneskerettigheder (IMR) og Women's Media Centre (WMC), en cambodjansk NGO, der anvender medierne til at styrke kvindernes deltagelse i demokratiet. WMC har sin egen radiostation, FM 102, som når ud til en stor del af den cambodjanske befolkning.

Birgit Lindsnæs, leder af den internationale afdeling på IMR er begejstret for samarbejdet: "Jeg er imponeret over, hvor professionelle vore samarbejdspartnere er, og hvor dygtigt de har forstået at formidle svære begre-

ber inden for menneskerettigheder og lovgivning. Det er imponerende i betragtning af, at så mange med en videregående uddannelse blev slået ihjel under folkemordet. Det giver håb for fremtiden, at et land, hvor mange ikke har formelle uddannelser, kan lave sådan et projekt."

Mette Holm, som er "menneskerettigheder i medier", rådgiver for IMR, har været med til at vejlede redaktionen, siden FM 102 først begyndte at sende 'Vejen til retssikkerhed' i januar 2003. Ifølge evalueringsrapporten har Mette Holms hjælp været af stor betydning for programmets succes. Mette Holm har også nydt at arbejde på programmet: "Mit forhold til WMC og redaktionen er glimrende. De er alle sammen engagerede, iverige og meget flittige. De er meget inspirerende at arbejde sammen med."

MILLIONBEVILLING TIL FORSKNING I INTERNET

Statens Forskningsråd for Kultur og Kommunikation tildelte i 2006 et 2,5-årigt kandidatstipendium på ca. 1,5 millioner kroner til Rikke Frank Jørgensen på Institut for Menneskerettigheder.

Rikke Frank Jørgensen er ansat som seniorrådgiver på Institut på Menneskerettigheder med speciale i menneskeretlige problemstillinger knyttet til informationssamfundet. Hun har fra 2003 til 2005 deltaget i FN's Verdenstopmøde om Informationssamfundet (WSIS) som rådgiver i den danske delegation og som koordinator af civilsamfundets menneskeretlige arbejde. Hun sidder i bestyrelsen for den danske NGO Digital Rights og for European Digital Rights (Bruxelles), samt i Rådet for Privacy International (London). Rikke Frank Jørgensen er cand.mag. i informationsvidenskab og EMA (Europæisk Master) i menneskerettigheder. Emnet for forskningen er "Internet som en ressource for civilsamfund".

ÅRSBLOG FRA FORSKNINGSAFDELINGEN

Afdelingsleder Hans-Otto Sano

Hvilke punkter kan jeg nævne som særligt væsentlige når man kigger tilbage på IMR's forskningsvirksomhed i 2006? Det er logisk at nævne den række af resultater, der er vigtige for vores fire målsætninger: nemlig målsætningen om publicering, målsætningen om tværvideenskabelighed, målsætningen om synergi med instituttets internationale, nationale afdelinger og med vores søsterinstitution Institut for Internationale Studier (DIIS), og målsætningen om forskningskapacitetsudvikling.

For det første er der to større bogværker: bogen *Acquisition and Loss of Nationality in 15 European States*. Denne bog er vigtig, fordi den er resultatet af et EU-finansieret forskningsnetværkssamarbejde vedrørende statsborgerskab. – Dernæst bogen *Human Rights in Turmoil*, der for store deles vedkommende er et resultat af tværvideenskabeligt samarbejde mellem forskerne i forskningsafdelingen.

For det andet udgivelsen af fire artikler i internationale tidsskrifter (peer-reviewed) samt udgivelsen af 22 andre videnskabelige artikler i internationale bøger eller i danske tidsskrifter og bøger. Disse artikler omfatter front-temaer som religion og menneskerettigheder, økonomiske og sociale rettigheder, fængslede rettigheder, asyllovgivning samt ret og magtdeling.

For det tredje beslutningen om tre nye fokusområder for instituttets forskning, nemlig

- o Diskrimination og ligebehandling
- o Retssikkerhed – processuel og substantiel menneskerettighedsbeskyttelse
- o International regulering og lokale interesser.

Disse temaer er vigtige, fordi de reflekterer en anden målsætning i forskningsvirksomheden, nemlig at skabe synergi mellem forskningsarbejdet og husets nationale og internationale afdelinger. Fokusområderne har siden dannet udgangspunkt for tværgående temaer, som der arbejdes med afdelingerne imellem.

For det fjerde afholdelsen af en konference om "Rights-Based Approaches". Denne konference blev afholdt med støtte fra Udenrigsministeriet og med deltagelse fra alle større danske NGO'er samt med international deltagelse. Denne konference var vigtig, fordi den formidlede viden og metodediskussioner med civilsamfundet på menneske rettighedsområdet.

For det femte udarbejdelsen af et temanummer af DIIS-tidsskriftet *Den Ny Verden* om menneskerettigheder og udvikling. Denne publikation er vigtig, både fordi den opdaterer et meget brugt tilsvarende temanummer fra 1998, og fordi temanummeret åbner op for refleksioner med DIIS vedrørende en deling af ansvaret for publiceringen af *Den Ny Verden*.

For det sjette har vi påbegyndt et nyt forskningstema vedrørende "Børn af fængslede". Dette tema er betydningsfuldt, bl.a. fordi der ikke er arbejdet med det i Danmark tidligere, men også fordi det er særdeles relevant for en særlig sårbar gruppe.

For det syvende lykkedes det igen i 2006 at opnå en bevilling til et kandidatstipendium hos et af forskningsrådene, nemlig Forskningsrådet for Kommunikation og Kultur. Denne bevilling gjorde det muligt at påbegynde et nyt forskningsprojekt (kandidatstipendium) om internettet, demokrati og civilsamfund.

Endelig udarbejdede forskningsafdelingen i 2006 en ny strategi for målsætningen om forskningskapacitetsudvikling. I denne strategi formuleredes i samarbejde med instituttets internationale afdeling, dels en strategi for rekrutteringen af "research partners" fra Vestafrika, dels en strategi for rekrutteringen af "research partners" på et ph.d.-niveau, der inviteres til instituttet parallelt med junior research partners, som ellers traditionelt har været grundlaget for samarbejdet i Research Partnership Programme.

➔ **INFO** Læs mere om IMR's forskning her
www.menneskeret.dk/forskning

BOGUGIVELSE

HUMAN RIGHTS INDICATORS AT PROGRAMME AND PROJECT LEVEL

GUIDELINES FOR DEFINING INDICATORS MONITORING AND EVALUATION,

En af udfordringerne i arbejdet med menneskerettigheder på program- og projektniveau er at måle resultater og udførelse. Indikatorer bruges som måleredskaber, men formuleringen af disse rejser dog også begrebsmæssige spørgsmål. Denne manual forsyner menneskerettighedsarbejdere med et værktøjssæt, med hvilke man kan planlægge, monitorere og evaluere menneskerettighedsprojekter. Manualen indeholder tre former for information: En præsentation og diskussion af grundlæggende begreber vedrørende indikatorer såvel som monitorering og evaluering. Forslag til monitoreringsprocedurer ved Institut for Menneskerettigheder. En diskussion af de relevante menneskerettighedsindikatorer, der er anvendelige i udarbejdelsen og implementeringen af menneskerettighedsprogrammer og – projekter.

**Erik Andre Andersen,
Hans-Otto Sano,
86 sider, ISBN: 87-91836-06-9,
Institut for Menneskerettigheder**

BOGUGIVELSE

HUMAN RIGHTS IN TURMOIL

FACING THREATS, CONSOLIDATING ACHIEVEMENTS

Er menneskerettighederne i færd med at vinde eller tabe terræn? Dette spørgsmål er blevet relevant efter to årtiers indiskutabelt fremskridt indenfor udviklingen af menneskerettighedsstandarder og institutioner. Denne tankevækkende samling af essays af førende eksperter i og udøvere af menneskerettighedsarbejde udforsker de områder, hvorpå menneskerettighederne i øjeblikket udfordres og svækkes, men også de områder hvorpå de styrkes på vigtige og banebrydende måder. Essayene udforsker de mange løbende debatter, der fokuserer på debatter om sekularisme og religiøse normer, om laveste sociale standarder og sygesikring, om fremtidens regulering af statsborgerskab, om fængselsreformer og brugen af mere humane metoder i forbindelse med detention og om FN-reform og de udfordringer, der venter den overbebyrdede europæiske menneskeretsdomstol.

**Stephanie Lagoutte, Hans-Otto Sano and Peter Scharff Smith (Eds.),
299 sider, kr. 596, ISBN: 90-04-15432-9,
Martinus Nijhoff Publishers**

FORSKNINGSPROJEKTER 2006

Hans-Otto Sano

- Global regeringsførelse og menneskerettigheder.
- Rettighedsbaseret udvikling.
- Menneskeretsindikatorer i Verdensbanken.

Hristina D. Vassileva

Ph.d.-projekt: Menneskerettigheder og udvikling: divergerende europæiske og afrikanske reaktioner i forhold til Zimbabwe-krisen.

Maria V. Liisberg

Ph.d.-projekt: "Skandinavisk handicaplovgivning og – politik på arbejdsmarkedet – analyse og forslag til forbedringer".

Ida E. Koch

- Menneskerettighedernes udelelighed – socio-økonomiske rettigheder som elementer i civile og politiske rettigheder.
- Økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder – begrebsmæssig afklaring, judiciabilitet og implementering.

Stéphanie Lagoutte

- "Processualisering" af europæiske menneskerettigheder.
- Reformen og fremtiden for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.
- Religionsfrihed.

Kim U. Kjær

- Europæisk asylret – EU, Schengen, Norden og Danmark: en komparativ analyse
- Soft law's implikationer for dansk asylret

Eva Ersbøll

- Ph.d.-projekt: Dansk indfødsret I international og historisk belysning

Eva Maria Lassen

- Danske reaktioner på FN's verdenserklæring om Menneskerettighederne og den Europæiske Menneskerettighedskonvention I perioden 1947-1960 med perspektivering til nutiden.

Religion og menneskerettigheder:

- 1) juridiske og religiøse/kulturelle problemstillinger og diskurser vedrørende konflikter mellem religionsfrihed og andre rettigheder i en europæisk kontekst.
 - 2) Menneskerettigheder set i forhold til jødiske, kristne og muslimske traditioner.
- Menneskerettighedernes historie. Traditionelle og nye konstruktioner af menneskerettighedernes historie.

Hatla Thelle

- Udvikling af retshjælp i Kina.

Peter Scharff Smith

- Isolationsfængslingens historie og skadevirkninger.
- Når straffen rammer uskyldige: børn af fængslede.
- Fængsler og menneskerettigheder.

Peter Vedel Kessing

Menneskerettigheder og terrorisme.

Line V. Slot

Ph.d.-projekt: En sociologisk undersøgelse af den institutionelle diskriminations karakter og omfang i relation til formidlingen af lære- og praktikpladser.

Erik André Andersen

International strafferet i et historisk og nutidigt perspektiv.

Henrik Nielsen

Kapacitetsopbygning inden for menneskerettighedstiltag i Afrika.

Isi Foighel

Ytringsfriheden og andre aktuelle problemstillinger, som fortolket af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol

IMR'S BESTYRELSESFORMAND:

OPDELING AF ELEVER KAN VÆRE I STRID MED LOVEN

Institut for Menneskerettigheders Klagekomité for Etnisk Ligebehandling har bedt Vesterbro Ny Skole om en udtalelse og overvejer at indlede en undersøgelse af sagen om elevopdeling.

Ledelsen og bestyrelsen bag Vesterbro Ny Skole besluttede i 2006 at inddеле skolens nye børnehaveklasseelever i tre grupper: Én for etniske danskere og to for de tosprogede elever. Denne praksis er efter al sandsynlighed ulovlig, mente man hos Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling, der anmodede skolen om en udtalelse og overvejer at indlede en undersøgelse af sagen.

- Hvis opdelingen af eleverne udelukkende beror på deres hudfarve eller etniske baggrund, så vil der være tale om diskrimination på grund af etnicitet, og så taler vi også om en overtrædelse af dansk lov, siger komitéformand og professor i retsvidenskab

ved Aalborg Universitet, Claus Haagen Jensen. Claus Haagen Jensen, der også er IMR's bestyrelsesformand, refererer til Lov om etnisk ligebehandling § 3, stk. 1. Her står, at ingen må udsætte en anden person for direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af vedkommendes eller en tredjemands race eller etniske oprindelse.

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling blev oprettet i 2004 og har til opgave at behandle konkrete klager over forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. Herunder har komitéen mandat til ved egen drift at indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling, offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger.

➔ **INFO:** For flere oplysninger om klagekomiteen besøg www.klagekomite.dk

NOTAT: BØRNEKONVENTIONEN OG BØRN AF AFVISTE ASYLANSØGERE I DANMARK

I forbindelse med debatten om forholdene for børn af afviste asylansøgere blev Institut for Menneskerettigheder i 2006 spurgt om, hvordan børnenes situation kan vurderes i lyset af de rettigheder, de har i henhold til FN's børnekonvention.

Instituttets indstilling

Instituttet har ikke haft mulighed for at foretage en egentlig undersøgelse af børnenes forhold i asylcentre i relation til deres rettigheder i medfør af børnekonventionen. Imidlertid er disse børn en særlig sårbar gruppe, som bør sikres en vedvarende opmærksomhed, for at de ikke skal blive ofre for de problemer, deres familier står i. Instituttet skal derfor opfordre til, at regeringen og andre relevante myndigheder

samt involverede organisationer, presse og andre fastholder interessen og engagementet i denne gruppe børn med henblik på mest muligt at normalisere deres tilværelse og styrke deres udvikling.

Børnekonventionen rummer således en række forpligtelser for den danske regering og de danske myndigheder, der er af stor relevans for børn i asylcentre.

Svaret blev udarbejdet af specialkonsulent Anette Faye Jacobsen den 10. maj 2006.

➔ **INFO:** Se andre notater og høringsvar på www.menneskeret.dk

RUNDBORDSDEBAT

NÅR STRAFFEN RAMMER USKYLDIGE

”Der sad to betjente med pistoler og overvågede, at vi ikke snakkede om sagen, fordi efterforskningen var i gang... Julie sad og holdt fast om mig i de tre kvarter, besøget varede.” Besøgsrummet var klamt...[...] en briks med papir på, en skål med kondomer og en bøtte til fixenåle.”

Sådan erindrer en varetægtsfængslet far i et lukket dansk fængsel det første besøg af sin datter Julie, og hans oplevelse er desværre ikke enestående. Forholdene i størstedelen af de danske fængsler er ikke indrettet til børn og familiesamvær. Når et menneske begår en forbrydelse og straffes med fængsel, kan det være en hård prøvelse for de pårørende. Men hvad gør man, når de pårørende er børn?

En dreng med flere små søskende var 12 år gammel, da begge forældrene blev fængslet samme dag. Politiet kom om aftenen og hentede børnenes mor og stuvede børnene ind i en anden bil, der kørte dem på børnehjem. Der måtte de bo hver for sig pga. deres aldersforskel, og først efter henholdsvis 1½ og 2½ måned fik de lov at se deres forældre. ”Jeg fortalte de små, at vores mor og far var rejst på ferie. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulle sige, men jeg tænkte, at hvis jeg sagde, at de var rejst på ferie, så ville de små vide, at vores mor og far kom tilbage igen”, fortæller drengen. Disse to eksempler viser, hvordan en fængsling kan ramme de indespærredes børn meget hårdt og have omfattende negative indvirkninger på deres dagligdag og psykiske trivsel. Udenlandsk forskning peger på, at en lang række symptomer og reaktioner kan opstå hos

børn af fængslede, fx hysteriske, depressive eller kriminelle reaktioner. Alligevel har meget få valgt at fokusere på dette aspekt af fængselsproblematikken.

I februar og oktober, 2006 inviterede IMR derfor til rundbordssamtale om børn af fængselsindsatte. Blandt de deltagende var bl.a. repræsentanter fra Kriminalforsorgen, Børnerådet, Røde Kors, Københavns Politi, fængselsinstitutioner samt repræsentanter for de indsatte. Kriminalforsorgen er efterfølgende gået videre med flere af forslagene og har forhåbning om at implementere dem i de danske fængselsfaciliteter.

I internationalt regi foregår der netop nu en række gode initiativer, der kunne tjene som eksempel for de danske fængsler. I Storbritannien har en række NGO'er iværksat programmer, der uddanner fængselspersonale i at håndtere besøg fra børn og til at tilrettelægge programmer for børn. Seniorforsker og ph.d. Peter Scharff Smith fra IMR, ser med meget positive øjne på alle de private initiativer, men understreger samtidig, at det er afgørende, at det offentlige system også har ressourcerne og kompetencen til at håndtere denne problemstilling.

”Udfordringen netop nu ligger i at samle op på disse gode, lokale tiltag og efterstræbe en overordnet strategi for det samlede fængselsvæsen, der sætter fokus på børn af indsatte og deres hverdag”, siger han.

DE TØRRE TAL

Baseret på udregninger fra Danmarks Statistisk anslog det Kriminalpræventive Råd i februar 2005, at der konstant er mellem 4.000 og 7.000 børn i Danmark, som har mindst en forælder i fængsel. Ca. 2/3 af disse børn er under seks år gamle. Pr. 01.01. 2002 havde i alt 44.200 børn været berørt af, at mindst en forælder havde afsonet frihedsstraf. Det svarede på daværende tidspunkt til fire procent af alle danske børn.

SØLV TIL DANMARK

Europæisk plakatkonkurrence om børns rettigheder

»Jeg vidste ikke, vi havde så mange rettigheder!« – udbød 12-årige Peter Raasthøj. I foråret 2006 fik børn i samtlige EU-lande muligheden for at udtrykke deres tanker og følelser i plakatkonkurrencen "Den Europæiske Union og Børns Rettigheder", der havde til formål at højne børns bevidsthed om deres rettigheder. På vegne af Europakommissionen stod Institut for Menneskerettigheder i spidsen for plakatkonkurrencen i Danmark, der udmundede i en international finale i Bruxelles, hvor over 250 børn fra hele Europa deltog.

I forlængelse af konkurrencen besøgte IMR's projektleder Christoffer Badse, Langhøjskolen i Hvidovre for at fortælle eleverne om vigtigheden af at kende sine rettigheder. Selvom Danmark og de nordiske lande er særdeles godt med, når det handler om menneskerettigheder, er der også problemer i Danmark, som måske kommer bag på de fleste.

"I Danmark er der eksempelvis problemer med mindreårige asylansøgere, der kommer til landet alene. Derfor har FN's Børnekomité anbefalet, at man undersøger, hvor mange mindreårige asylansøgere, der forsvinder fra modtagelsescentre i Danmark", siger Christoffer Badse. Her er der ikke tale om danske børn, men om børn, der befinder sig i Danmark.

"Også danske børn bør være bevidste om deres rettigheder. Det kan bl.a. dreje sig om retten til at blive hørt, ikke blive diskrimineret eller mobbet, eller om den kriminelle lavalder. Andre rettigheder for børn er fx retten til beskyttelse og omsorg, retten til frit at kunne ytre sig, retten til altid at få sine interesser taget i betragtning, retten til direkte kontakt med begge forældre. Alle disse rettigheder, som børn i EU nyder godt af, er specificeret i Artikel 24 i Den Europæiske Unions Charter for Fundamentale Rettigheder. Men rettigheder er kun noget værd, når folk kender til dem, bruger dem og forsvarer dem", siger Christoffer Badse.

De danske bidragsydere klarede sig særdeles godt i den internationale konkurrence og kunne rejse hjem med en flot sølvmedalje. De danske plakater havde et stærkt grafisk udtryk og fik mange rosende ord med på vejen. Det blev dog henholdsvis de cypriotiske og slovakiske bidrag, der løb af med sejren i de to alderskategorier.

Institut for Menneskerettigheder udgav på den internationale menneskerettighedsdag den 10. december 2006 en kalender med 12 af de danske bidrag.

Her er den danske vinderplakat, som blev nummer to i Europa. Den er tegnet af Mette Thomassen, Freja Drabæk, Katrine Jørsum og Ann Katrine Olsen.

➔ **INFO** Se mere på: www.euroundom.com

SANTA CRUZ ERKLÆRINGEN

OM ARBEJDENDE IMMIGRANTERS RETTIGHEDER

Nationale menneskerettighedsinstitutioner og NGO'er fra hele verden var den 23.–26. oktober 2006 forsamlede i Santa Cruz i Bolivia for at drøfte behovet for fremme og menneskeretlig beskyttelse af migranter, herunder de migrantarbejdere eller vandrende arbejdstagere, der er omfattet af FN's Konvention til beskyttelse af alle arbejdende immigranter og deres familiers rettigheder. Konferencen blev organiseret i et samarbejde mellem Ombudsmanden i Bolivia, FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder (OHCHR) og den Internationale Koordinationskomité for Nationale Menneskerettighedsinstitutioner.

En erklæring blev vedtaget som fremtidig rettesnor for nationale menneskerettighedsinstitutioner. Direktør Morten Kjærum fra Institut for Menneskerettigheder var i 2006 formand for det verdensomspændende netværk, der tæller mere end 80 nationale menneskerettighedsinstitutioner.

Konferencen udgør et stort skridt fremad i de nationale menneskerettighedsinstitutioners indsats for at skabe global opmærksomhed omkring de massive menneskeretlighedskrænkelser, som millioner af arbejdende immigranter og deres familier lider under. De delegerede ytrede særlig bekymring om to punkter:

- Det faktum at immigranter, særligt irregulære immigranter, i mange lande ikke anses at have ret til beskyttelse efter de internationale menneskerettighedsstandarder. Kvinder og børn og oprindelige folk er særligt sårbare i denne henseende.
- At meget få lande har ratificeret Konvention til beskyttelse af alle arbejdende immigranter og deres familiers rettigheder (ICRMW), og at ingen ilande – indtil nu – har ratificeret konventionen.

Konferencen understregede emnets akutte vigtighed, og at en forbedring af denne utålelige situation vil kræve aktiv involvering og forpligtelse fra både oprindelseslande og modtagerlande for immigranter. Nationale menneskerettighedsinstitutioner spiller en central rolle som fortalere for fremme og beskyttelse af menneskerettighederne i deres respektive lande. I erklæringen forpligter de sig til at prioritere arbejdet med immigranternes rettigheder og tilslutter sig et sæt principper, der udstikker retningerne for dette arbejde. Erklæringen taler også om etableringen af en arbejdsgruppe, der skal definere en konkret handlingsplan for implementering af erklæringen.

➔ **LÆS:** Santa Cruz Erklæringen er tilgængelig på Højkommissariatets hjemmeside (www.ohchr.org) og hjemmesiden for netværket af nationale menneskerettighedsinstitutioner (www.nhri.net).

NYT INSPIRATIONSKATALOG

Mod slutningen af 2006 kunne IMR's mangfoldighedsteam gøre status over foreløbig fire års arbejde med mangfoldighed i arbejdslivet. Dette resulterede i udgivelsen af et inspirationskatalog, der samler og formidler de bedste og mest konkrete eksempler på at fremme mangfoldighed og sikre lige muligheder, som blev fundet blandt alle tidligere indstillinger til MIAPRISEN. Gennem en præsentation af IMR's tre principper for god mangfoldighedsledelse, og gennem en række praksiseksempler, giver kataloget således perspektiv, baggrund, gode råd og konkrete anbefalinger til tiltag for at fremme mangfoldighed og sikre lige muligheder i sin organisation. Kataloget kan dermed anvendes som et redskab til at sætte gang i en langsigtet mangfoldighedsstrategi, og af samme grund retter det sig fortrinsvis mod ledere, personalechefer og de mangfoldighedsansvarlige i både små, mellemstore og store offentlige eller private virksomheder – men alle kan naturligvis få inspiration og gode ideer gennem kataloget. Og så er kataloget især anvendeligt, hvis man overvejer at indstille sin virksomhed til den næste konkurrence om MIAPRISEN. Inspirationskataloget er gratis og kan bestilles ved henvendelse til mia@humanrights.dk.

➔ **INFO** Man kan læse mere om IMR's arbejde med mangfoldighed og lige muligheder i arbejdslivet på www.mangfoldighed.dk. Danmarks eneste webportal om mangfoldighed. Her kan du også læse mere om og bestille Mangfoldighedsprogrammets øvrige produkter om mangfoldighed og lige muligheder.

INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDER KÅREDE DANMARKSMESTRE I MANGFOLDIGHED

PRISER TIL ERHVERVSLIVET

Institut for Menneskerettigheder kårede i 2006 tre virksomheder som danmarksmestre i mangfoldighed. MIAPRISEN – der skal fejre mangfoldighed i arbejdslivet – gik denne gang til Århus Kommune, IBM Danmark A/S og Micro Matic A/S. Vinderne belønnes for deres indsats for at gøre mangfoldighed til en ressource og for at sikre ligebehandling i arbejdslivet. Og nu kan de altså kalde sig de bedste i landet.

”Mangfoldighed og ligebehandling er faktisk de bedste redskaber vi har til at imødekomme globaliseringens udfordringer”, forklarer instituttets direktør Morten Kjærum. ”Med MIA-prisen fejrer vi de virksomheder, der er mangfoldighedsledelsens rollemodeller. Og så vil vi opfordre andre til at tage bestik af, hvad disse frontløbere har gjort”, siger han og understreger samtidig, at MIA-prisen skal ses mere som en gulerod end en pisk.

Mangfoldighed afgørende for forretningen

Hos IBM Danmark A/S vakte prisen glæde. Virksomheden har gjort mangfoldighed til en del af deres forretningsstrategi. ”Som international organisation med kontorer i hele verden er det klart, at mangfoldighed er en grundlæggende forudsætning for hele tiden at kunne levere de bedste og mest innovative løsninger til vores kunder,” oplyste Lars Mikkelsen, der er administrerende direktør i IBM Danmark.

IBM vandt bl.a. fordi ”virksomheden tør gå mod strømmen og demonstrere, at mangfoldighed ikke kun er et spørgsmål om barmhjertighed”, skriver MIA-prisens dommerkomité i virksomhedens udtalelse. ”IBM viser nemlig med stor respekt for menneskers forskelle, hvordan mangfoldighed og ligebehandling er en afgørende del af en effektiv forretningsstrategi”, skrev komitéen.

Århus borgmester Nicolai Wammen (S) var også begejstret for resultatet. ”Som en stor kommune har vi en særlig forpligtelse til at vise vejen for andre kommuner - og ikke mindst vise vejen for resten af bysamfundet Århus, når det gælder mangfoldighed i arbejdslivet. For vi ønsker en god by for alle – og det skaber vi kun, hvis arbejdspladserne giver mulighed for alle - uden forskelsbehandling, uden diskrimination og uden fordomme. Derfor er det vigtigt, at kommunen og dens ansatte viser vejen”, fortalte borgmesteren.

Prisen blev overrakt som led i en ny kampagne, der skal sætte fokus på mangfoldighed og ligebehandling. Samtidig udsender instituttet nemlig et tv-spot og en test til virksomheder – og budskabet er, at der skal være frihed til forskellighed. På mangfoldighed.dk kan man med 10 hurtige spørgsmål afprøve, om ens virksomhed er en kandidat til MIAPRISEN, eller om man har brug for et eftersyn i sin personalepolitik. På hjemmesiden kan man også hente hjælp og inspiration og bestille materialer om mangfoldighed og ligebehandling.

➔ **INFO** Læs mere om MIA-prisen her: www.miapris.dk.

MANGFOLDIGHEDSPROGRAMMET

Siden 2003 har mangfoldighed og lige muligheder i arbejdslivet været et vigtigt fokusområde for IMR. Målet med indsatsen er først og fremmest, at alle skal sikres ligebehandling i arbejdslivet – uanset forskelle som køn, alder, etnisk oprindelse, handicap, religion eller seksuel orientering. ”Den øgede globalisering og den store efterspørgsel på ekspertise og arbejdskraft har aktualiseret behovet for at kunne både tænke, tiltrække og tilrettelægge arbejdsplads og opgaver mangfoldigt”, forklarer Susanne Nour, der leder mangfoldighedsprogrammet.

IMR's mangfoldighedsteam indsamler viden, udvikler redskaber og yder rådgivning om ”best practice” indenfor mangfoldighedsledelse og ligebehandling på det danske arbejdsmarked. Som led i mangfoldighedsprogrammet arbejdes der aktivt med at fremme mangfoldighed og lige muligheder gennem en række forskellige projekter og aktiviteter – herunder uddelingen af Danmarks eneste virksomhedspris for mangfoldighed, MIAPRISEN, mangfoldighedstræning og workshops, virksomhedsværktøjer, hjemmesider og kurser om mangfoldighed og lige muligheder. Samtidig blev der i 2006 etableret et tættere samarbejde med de faglige organisationer for at sætte fokus på deres rolle i at fremme mangfoldighed og sikre ligebehandling ude på arbejdspladserne og i organisationerne selv.

NYT TV-SPOT

FRIHED TIL FORSKELLIGHED

I 2006 så tv-spottet "At gå i ét med tapetet" dagens lys. Spottet var led i en styrket informationsindsats fra IMR's side, der først og fremmest omfattede en oplysningskampagne under overskriften "Frihed til forskellighed". Kampagnen tog udgangspunkt i nye regler indført i Danmark og EU, der skal fremme mangfoldighed og sikre lige muligheder for alle. Målet var at øge kendskabet til reglerne og samtidig gøre både virksomheder og medarbejdere opmærksomme på fordelene i at satse på mangfoldigheden og respektere forskellene. Kampagnen bestod bl.a. af tests til virksomheder, et udvidet lovgivningstjek, øget presseaktivitet og selve tv-spottet. Spottet, der er instrueret af Simon de Tusch-Lec og Louis Paldrup, blev vist i DR's OBS-programmer løbende gennem hele 2006. Skuespilleren er Laura Drasbæk.

I tv-spottet ser vi en kvinde, der kommer ind på sit kontor og sætter sig ned. Men i stedet for at gå i gang med sit arbejde går hun i gang med et helt andet projekt. Hun går i gang med at kamouflere sig - indtil hun bogstavelig talt "går i ét med tapetet". Spottet illustrerer, hvordan mange i Danmark vil gå langt - bare for at blive accepteret. Hvordan mange føler, at der ikke er plads til mangfoldighed på arbejdspladsen - og at de ikke kan være dem, de er.

➔ **INFO** Se tv-spottet her www.mangfoldighed.dk/?ID=596

BEGIVENHED

FN VIL BESKYTTE DE HANDICAPPEDE

Ny menneskerettighedskonvention vedtaget i FN

For første gang i 16 år vedtog FN i 2006 en ny menneskerettighedskonvention. Konventionen om Rettigheder for Personer med Handicap bliver en FN-menneskerettighedskonvention på lige fod med bl.a. kvindekonventionen og børnekonventionen og vil få stor betydning for handicappedes menneskerettigheder over hele verden.

Ph.d-stipendiat Maria Ventegodt Liisberg, fortæller: "Handicapkonventionen fastslår, at mennesker med handicap har samme rettigheder som andre og udpensler, hvad der skal til for at sikre, at dette respekteres. I Danmark får omkring halvdelen af døde og blinde børn ikke en fuld afgangseksamen fra folkeskolen. Det er et af

mange områder, hvor vi har problemer med handicappedes rettigheder i Danmark i dag. Konventionen vil kunne bruges til at sikre blindes og døves ret til en uddannelse på lige fod med andre.", siger hun og fortsætter: "I dag kan udlejere afvise at udleje til mennesker med handicap, rejsebureauer kan afvise at sælge rejser til handicappede, private uddannelsesinstitutioner kan afvise at optage handicappede. Konventionen forpligter Danmark til at indføre et forbud mod diskrimination på grund af handicap, som vil sikre beskyttelse mod en sådan behandling." Konventionen blev åbnet for tiltrædelse af FN's medlemsstater den 1. januar 2007 og vil træde i kraft, når 20 lande har tiltrådt konventionen. Når

konventionen træder i kraft, vil der også blive etableret en FN-komité om rettigheder for personer med handicap. Privatpersoner, som har været udsat for krænkelse af konventionen, vil kunne klage til komitéen. Komitéen vil endvidere løbende vurdere rapporter om forhold for personer med handicap fra lande, der har tilsluttet sig konventionen.

Institut for Menneskerettigheder har deltaget i konventionens tilblivelse både gennem egen deltagelse i et af ad hoc komiteens møder og gennem netværket af nationale menneskerettighedsinstitutioner.

➔ **INFO:** Se den endelige vedtagende tekst: www.un.org/disabilities/convention

EN ALVORLIG MENNESKERETTIGHEDSKRÆNKELSE

En ny menneskerettighedskonvention til bekæmpelse af tvungne forsvindinger

FN's generalforsamling vedtog d. 20. december 2006 en ny konvention, der skal beskytte mod tvungne forsvindinger. Konventionen formulerer i detaljer, hvordan stater, der tilslutter sig konventionen, kan sikre deres nationale lovgivning, så den forebygger og straffer politiske kidnapninger, der sker på ordre fra eller på vegne af regeringen. Den slår fast, at den fortsatte praksis

af tvungne forsvindinger i flere verdensdele er en international forbrydelse, som under visse omstændigheder udgør en forbrydelse mod menneskeheden. Den nye konvention har i artikel 2 defineret tvungne forsvindinger som " ... arrest, varetægtsfængsling, bortførelse eller enhver anden form for frihedsberøvelse foretaget af

statslige aktører eller af personer eller grupper af personer, der handler på bemyndigelse af, med støtte eller samtykke af staten, efterfulgt af en benægtelse af at anerkende frihedsberøvelsen eller ved at skjule hændelser eller forhold omkring den forsvundne person, der placerer sådan en person udenfor lovens beskyttelse."

Konventionen definerer et offer, som en person eller enhver person, der har lidt som direkte følge af en tvungen forsvinding. I tilfælde af tvungne forsvindinger vil ofre, ifølge konventionen, have ret til at kende og få indsigt i deres egen sag, ret til kompensation, ret til at danne foreninger med formål at klarlægge forhold omkring tvungne

RAPPORT FRA FN'S GENERALFORSAMLING

IMR's teamleder Lis Dhundale blog-rapporterede fra verdens navle.

"I det 3. udvalg var det væsentligste tema om eftermiddagen tirsdag d. 17. oktober rapportering fra Louise Arbour, Højkommissæren for Menneskerettigheder. Hendes rapport handlede om de hovedområder, hendes kontor har arbejde med i det forløbne år. Afsæt for aktiviteter var en handlingsplan og en strategiske ledelsesplan for Højkommissariatet.

Højkommissærens Kontor for Menneskerettigheder (OHCHR) er vokset i det forløbne år. En væsentlig prioritet i Kofi Annans reform af FN er at opprioritere menneskerettighedsområdet. Det har betydet en vækst af OHCHR.

Højkommissariatet har faciliteret det nyetablerede Menneskerettighedsråd i år, og Louise Arbour har udarbejdet et oplæg, der foreslår, at der bliver udviklet et nyt universelt rapporteringsformat, der skal samle en statsrapportering om de menneskerettighedskonventioner, som staten er tilsluttet. Begge ser hun som væsentligste indsatser.

Reaktionen fra deltagerne i 3. udvalg var positive og i høj grad støtteklæringer til Louise Arbour. Indlægene hæftede sig især ved to oplæggets punkter: kommentarer til OHCHR's strategiske valg af temaer og reaktioner på det foreslåede nye universelle format for rapportering på konventionerne.

Kina og Cuba var enige om, at Højkommissæren fremover bør beskæftige sig mere med at styrke de sociale og økonomiske rettigheder, fremfor så ensidigt at vægte de borgerlige og politiske rettigheder.

Japan, Lichtenstein, Den Koreanske Folkerepublik, Australien, Canada og New Zealand gav alle udtryk for støtte til, at et ensartet rapporteringsformat fremover skal afløse den nuværende rapportering, der kræver, at en stat udarbejder adskilte rapporter på de konventioner, som staten har tilsluttet sig. Argumenterne handlede især om, at man håbede at undgå duplikering, og at en samlet rapportering vil være mere rationel og effektiv. Det blev også fremhævet en mulig synergi mellem stateres ensartede rapportering og FN's landerapporter samt landerepræsentanter. Ingen indlæg forholdt sig dog til, at ensartede statsrapporter vil være ekstra krævende at udarbejde, og det kan måske lede nogle stater til at hoppe over, hvor gærdet er lavest og problemerne størst!"

➔ **INFO:** Se alle Lis Dhundales blogs på <http://dhundale.blogspot.com/>

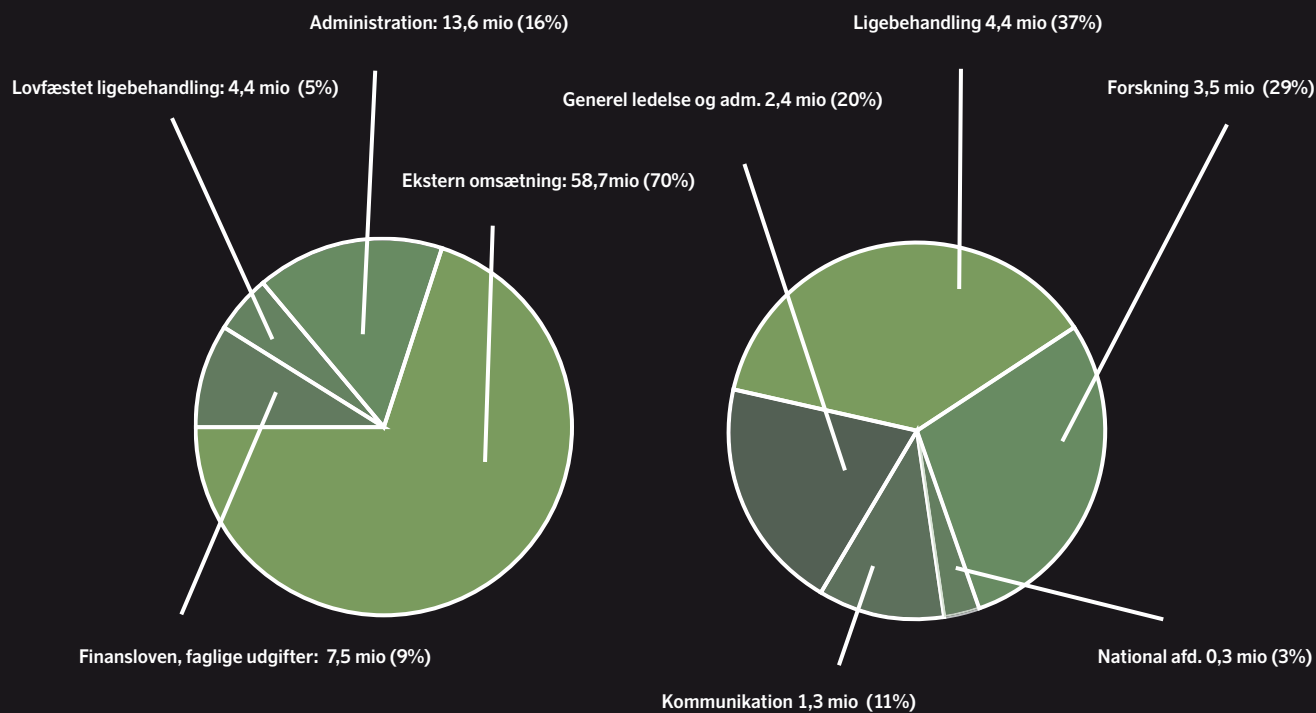
forsvindinger, og børn af ofre vil få ret til ikke at blive tvangsfjernet fra deres familier og ikke til at få skjult, destrueret eller forfalsket dokumenter, der attesterer deres sande identitet. Det udgør fundamentale brud på retssikkerhedsprincipperne at udøve tvungne forsvindinger. Disse krænkelse placerer ofret uden for lovens beskyttelse

og påtvinger alvorlige og langvarige lidelser blandt ofrets familie og bekendte. "Det er vigtigt, at den nye konvention ikke kun beskæftiger sig med rettigheder knyttet direkte til personer, som er eller har været udsat for tvungne forsvindinger, men at den er udvidet til også at beskæftige sig med deres eventuelle børns og families rettigheder" udtaler Paul

Dalton, IMR's projektleder med retslig specialisering. En opfølgingsmekanisme, der bliver nedsat under FN's Højkommissær for Menneskerettigheder, bliver et vigtigt fremtidigt instrument for at følge op på konkrete sager. Højkommissariatet vil få mulighed for at reagere prompte på enhver trussel om konkrete tvungne forsvindinger. Ideen om at skabe en effektiv

og retsligt bindende konvention stammer fra den argentinske nobelprisvinder Adolfo Perez Esquivel, der i starten af 1980'erne udtrykte sin bekymring over sit hjemlands tragiske problemer med forsvundne personer.

ØKONOMI

Fordeling af omsætning 2006, 84,2 mio DKK
Finanslovsmidler vs. ekstern omsætning og administration
(ekskl. uforbrugte indtægter på 0,3 mio. kr.).

Forbrug af finanslovsmidler til faglige formål
og ligebehandlingsaktiviteter 2006,
11,9 mio DKK, fordelt på formål

BIDRAGYDERE OG REKVIRENTER:

ADI, Association for Democratic Init.
British Council
British Embassy
Center for Racediskrimination
Danfoss A/S
Danida
Dansk Industri
Dansk Shell
Den Kgl. Danske Ambassade, Katmandu
Den Kgl. Danske Ambassade, Managua
Den Kgl. Danske Ambassade, Maputo
ECMI
Egmont Fonden
EU
Folkekirken Nødhjælp
Forskningsrådene
Grundfos
Hermod Lannungs Fond
IBIS
International Media Support
IOM, International Organisation for Migration
Københavns Kommune
LO, Landsorganisationen i DK
Meda Trade Co.

Nordic Consulting Group
Norsk Center for MR
Novartis Stiftung
Novo Nordisk A/S
OHCHR
Politiskolen
Rigspolitichefen
Rockwool Fonden
Shell International
Shell Kazakhstan Development
Socialministeriet
Stevnsø Skole
Stichting M.P.G.
Swiss Agency for Development
TNT
Total S.A.
Tryk Forsikring
TrykFonden
Udenrigsministeriet
Undervisningsministeriet
UNDP
UNHCR
Universite Catholique Louvain
Verdensbanken
WHO
Aase og Ejnar Danielsens Fond

2006 INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDER*

MEDARBEJDERE

83,44 lønnede årsværk

KLAGEBEHANDLING

75 klagesager modtager
23 sager iværksat på eget initiativ
25 udtalelser

INFORMATIONSVIRKSOMHED

47 medieomtaler, tv og radio
48 medieomtaler, internationale web-sider
712 medieomtaler, skrevne presse
1.551.207 besøg på hjemmesider
375 besvarelse af offentlige e-mail henvendelser

KONFERENCE-, SEMINAR- OG FOREDRAGSVIRKSOMHED

44 afholdte konferencer og seminarer – danske
17 afholdte konferencer og seminarer – internationale
210 foredrag og forelæsninger – eksterne/danske
77 foredrag og forelæsninger – eksterne/internationale

FAGLIGE MEDLEMSKABER OG NETVÆRK

28 medlemskaber af internationale delegationer, arbejdsgrupper, netværk/udvalg
28 medlemskaber af nationale delegationer, arbejdsgrupper, netværk/udvalg
14 medlemskaber af nationale bestyrelser
13 medlemskaber af internationale bestyrelser
2 medlemskaber af lovforberedende udvalg

UNDERVISNING OG UDDANNELSESVIRKSOMHED

31 afholdte kurser og workshops, danske
11 afholdte kurser og workshop, internationale

PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

IMR udgav 15 publikationer, som kan bestilles på <http://shop.humanrights.dk>

** Direktionens og informationsafdelingens indikatorer er indeholdt i denne oversigt. Se udspecificerede oplysninger for de øvrige afdelinger nedenfor.*

Se mere på www.menneskeret.dk

HUMAN RIGHTS AND BUSINESS

FORSKNINGS- OG UDREDNINGSVIRKSOMHED

8 udredninger, redegørelser og reviews

KONSULENTVIRKSOMHED

13 igangværende konsulentopgaver og øvrige eksternt finansierede projekter

PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

2 kronikker bragt i danske aviser
1 populærvidenskabelig og informativ dansk bogudgivelse

KONFERENCE-, SEMINAR- OG FOREDRAGSVIRKSOMHED

1 afholdte konferencer og seminarer – danske
2 afholdte konferencer og seminarer – internationale

6 foredrag og forelæsninger – eksterne/danske
4 foredrag og forelæsninger – eksterne/international

FAGLIGE MEDLEMSKABER OG NETVÆRK

3 medlemskaber af internationale delegationer, arbejdsgrupper, netværk/udvalg
1 medlemskab af nationale delegationer, arbejdsgrupper, netværk/udvalg

FORSKNINGSAFDELINGEN

FORSKNINGS- OG UDREDNINGSVIRKSOMHED

2 udredninger, redegørelser og reviews
81 høringsanmærkninger, notater og hørings svar
3 tilknyttede gæsteforskere og studerende
5 research partnere
5 E.M.A. studenter
5 forskere- eksternt finansierede

KONSULENTVIRKSOMHED

2 igangværende konsulentopgaver og øvrige eksternt finansierede projekter

PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

4 videnskabelige artikler udgivet i internationale tidsskrifter
9 videnskabelige artikler udgivet i danske tidsskrifter

14 videnskabelige artikler udgivet i internationale bogudgivelser

11 videnskabelige artikler udgivet i dansk bogudgivelser

1 videnskabelig international bogudgivelse
6 udgivne informative artikler i nordiske og internationale tidsskrifter og bøger
3 kronikker bragt i danske aviser

KONFERENCE-, SEMINAR- OG FOREDRAGSVIRKSOMHED

24 afholdte konferencer og seminarer – danske
2 afholdte konferencer og seminarer – internationale
31 foredrag og forelæsninger – eksterne/danske
10 foredrag og forelæsninger – eksterne/internationale

FAGLIGE MEDLEMSKABER OG NETVÆRK

8 medlemskaber af internationale delegationer, arbejdsgrupper, netværk/udvalg
5 medlemskaber af nationale delegationer, arbejdsgrupper, netværk/udvalg
3 medlemskaber af nationale bestyrelser
1 medlemskab af international bestyrelse
1 medlemskab af lovforberedende udvalg

UNDERVISNING OG UDDANNELSESVIRKSOMHED

5 afholdte kurser og workshops, danske
4 afholdte kurser og workshops, internationale

INTERNATIONAL AFDELING

FORSKNINGS- OG UDREDNINGSVIRKSOMHED

5 udredninger, redegørelser og reviews
1 høringsanmærkning, notat og hørings svar

PROJEKTVIRKSOMHED

3 igangværende forundersøgelser
55 igangværende partnerskabsprojekter

KONSULENTVIRKSOMHED

9 igangværende konsulentopgaver og øvrige eksternt finansierede projekter

PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

1 videnskabelig artikel udgivet i dansk tidsskrift
1 videnskabelig artikel udgivet i international bogudgivelse
3 udgivne informative artikler i nordiske og internationale tidsskrifter og bøger
4 kronikker bragt i danske aviser
16 populærvidenskabelige og informative internationale bogudgivelser

KONFERENCE-, SEMINAR- OG FOREDRAGSVIRKSOMHED

6 afholdte konferencer og seminarer – danske
11 afholdte konferencer og seminarer – internationale
15 foredrag og forelæsninger – eksterne/danske

FAGLIGE MEDLEMSKABER OG NETVÆRK

6 medlemskaber af internationale delegationer, arbejdsgrupper, netværk/udvalg
1 medlemskab af nationale delegationer, arbejdsgrupper, netværk/udvalg
8 medlemskaber af nationale bestyrelser
6 medlemskaber af internationale bestyrelser

UNDERVISNING OG UDDANNELSESVIRKSOMHED

13 afholdte kurser og workshops, danske
7 afholdte kurser og workshop, internationale

NATIONAL AFDELING

FORSKNINGS- OG UDREDNINGSVIRKSOMHED

3 udredninger, redegørelser og reviews
45 høringsanmærkninger, notater og hørings svar

PROJEKTVIRKSOMHED

9 igangværende partnerskabsprojekter

KONSULENTVIRKSOMHED

2 igangværende konsulentopgaver og øvrige eksternt finansierede projekter

PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

3 videnskabelige artikler udgivet i danske tidsskrifter
4 videnskabelige artikler udgivet i internationale bogudgivelser

1 videnskabelig artikel udgivet i dansk bogudgivelse
1 videnskabelig dansk bogudgivelse

1 videnskabelig international bogudgivelse
6 udgivne informative artikler i nordiske og internationale tidsskrifter og bøger
8 kronikker bragt i danske aviser
2 populærvidenskabelige og informative danske bogudgivelser

KONFERENCE-, SEMINAR- OG FOREDRAGSVIRKSOMHED

13 afholdte konferencer og seminarer – danske
2 afholdte konferencer og seminarer – internationale
132 foredrag og forelæsninger – eksterne/danske
17 foredrag og forelæsninger – eksterne/internationale

FAGLIGE MEDLEMSKABER OG NETVÆRK

5 medlemskaber af internationale delegationer, arbejdsgrupper, netværk/udvalg
20 medlemskaber af nationale delegationer, arbejdsgrupper, netværk/udvalg
3 medlemskaber af nationale bestyrelser
2 medlemskaber af internationale bestyrelser
1 medlemskab af lovforberedende udvalg

UNDERVISNING OG UDDANNELSESVIRKSOMHED

13 afholdte kurser og workshops, danske

KLAGEBEHANDLING

75 klagesager modtaget

Institut for Menneskerettigheder (IMR) blev oprindeligt oprettet som Det Danske Center for Menneskerettigheder ved en folketingsbeslutning den 5.5.1987. IMR skiftede i 2003 status ved lov nr. 411 om etableringen af Det Danske Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder fra 1.1.2003.

Institutets arbejde henholder sig til FN's Paris Principper om nationale menneskerettighedsinstitutioner, og IMR's virksomhed omfatter forskning, information, uddannelse, projektaktiviteter og dokumentation om danske, europæiske og internationale forhold. IMR er et dansk centrum for viden om menneskerettigheder, og samarbejder med NGO'ere og offentlige myndigheder i Danmark og i andre lande samt med mellemstatlige organisationer som fx Nordisk Råd, Europarådet, EU og FN.

Bestyrelse

Bestyrelsesformand:

Claus Haagen Jensen, professor, Aalborg Universitet

Øvrige medlemmer:

Jonas Christoffersen, adjunkt, Københavns Universitet

Bodil Folke Frederiksen, lektor, Roskilde Universitetscenter

Kjeld Holm, biskop

Erik André Andersen, medarbejderrepræsentant,

Institut for Menneskerettigheder

Lotte Bundsgaard, Socialdemokraterne

Fakhra Mohammad, Rep. Dokumentation- og

rådgivningscenteret om racediskrimination

Helle Porsdam, professor, Rektorkollegiet

Jens Elo Rytter, lektor, Københavns Universitet

Sten Schaumburg-Müller, lektor, Aarhus Universitet

Hanne Severinsen, Venstre

Sune Skadegård Thorsen, advokat, Advokatrådet

Muhsin Türkyilmaz, Rådet for Etniske Minoriteter

Rådet

Rådet består af 80 repræsentanter fra organisationer, ministerier, politiske partier og enkeltpersoner.

Formand *Leo Bjørnskov*

Næstformand *Aase Rieck Sørensen*

Suppleanter til bestyrelsen

Bent Christensen, Mellempolitisk Samvirke

Tove Møller Pedersen, Kvinderådet

Institut for Menneskerettigheder

Strandgade 56

DK-1401 København K

Tel: (+45) 32 69 88 88

Fax: (+45) 32 69 88 00

Mail: center@humanrights.dk

www.humanrights.dk

www.menneskeret.dk

Åbningstider

Mandag-torsdag fra kl. 9:00-16:00.

Onsdag fra kl. 10:00

Fredag fra kl. 9:00-15:00

Biblioteket er åbent

Mandag, onsdag, torsdag, fredag kl. 10 – 18,

tirsdag kl. 13 -18

NB: Juli og august:

Mandag – fredag kl. 10.00 – 12.30

Besøg: Wilders Plads 8K, 1. sal

www.dcism.dk / telefon 3269 8676

Redaktion: Klaus Slavensky (ansv.), Ditte Goldschmidt, Martin Lassen-Vernal, Brendan Sweeney og Johanne Mortensen

Art direction/design: Simon de Tusch-Lec, **DETUSCH&LUBA**

Tryk: Handy-Print A/S

Foto:

Nabil al-Jurani AP/PolFoto

Ditte Bjerregaard/Scanpix

Søren Bidstrup/Scanpix

Andreas Doppelmayr

Adam Nissen Feldt

Palle Hedemann/Scanpix

Mette Holm

Simon de Tusch Lec

Muhammed Muheisen AD/PolFoto

David Troody/Scanpix

Kåre Viemose/PolFoto

Mads Winther/PolFoto

Gautier Willaume

INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDER

1987 2007

MENNESKERETTIGHEDER – HVER DAG